बेनीघाट रोराङ गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड - ४ संख्या -६ मितिः.२५ चैत, २०७७

भाग - २

बेनीघाट रोराङ गाउँपालिका सार्वजनिक नीजि साझेदारी नीति, २०७७

बेनीघाट रोराङ गाउँपालिका
विशालटार, धादिङ
बागमती प्रदेश

बेनीघाट रोराङ गाउ‘‘पालिका सार्वजनिक नीजि साझेदारी नीति २०७७

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: *२०७७/१०/०७*

१. पृष्ठभूमि

१.१ बेनीघाट रोराङ गाउँपालिकाको आर्थिक वृद्धिलाई दिगो रूपमाहासिल गर्न आवश्यक सार्वजनिकपूर्वाधार/संरचनातथा सेवाहरू (जस्तै; सडक, पुल, अत्याधुनिकसञ्चार साधन, खानेपानी, सिँचाई, विद्युत्, केसञ्चालनमाआवश्यक पर्ने साधन-स्रोतहरूको तुलनामागाउँपालिकाबाट विनियोजन हुने साधन-स्रो वलकार, सिंचाई लगायतविभिन्नपूर्वाधारहरू) को विकास अनिवार्य हुन्छ । पूर्वाधार सेवाहरूको निर्माण र त न्यूनहुने भएकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकोमान्यताको आधारमा नीजि क्षेत्रमाउपलब्धसाधन-स्रोत, सीप तथा प्रविधिलाई गाउँपालिकाको विकास कार्यमा आकर्षित गरी सार्वजनिकउपयोगका सम्पत्ति र सेवाको सञ्चालनकमखर्चिलो, प्रभावकारी र विश्वासनीयबनाउनुवाञ्छनीय भएको छ ।

१.२ सार्वजनिकउपयोगका वस्तु तथा सेवाको उत्पादन/सिर्जना गर्ने,पूर्वाधारतथासेवाहरूको निर्माण/सञ्चालनमानीजि क्षेत्रमाउपलब्धव्यवस्थापकीय सीप, नवीनतमप्रविधि, उपयुक्तमानव संसाधन तथा पुँजीको समुचितप्रयोगलाई सुनिश्चिततताप्रदानगर्दै आर्थिक विकासलाई गति प्रदान गर्न र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको सबलीकरणका साथै सार्वजनिक सेवालाई प्रभावकारी बनाउन यसरी निर्माण भएका पूर्वाधार सेवाहरूको योगदान महत्वपूर्ण तथा प्रभावकारी हुने विश्वास गरिएको छ ।

१.३ सार्वजनिक पूर्वाधारहरूको निर्माण र सञ्चालनमा रहने जोखिम न्यूनीकरण,व्यवस्थापन तथा सञ्चालनका उपयुक्त तरिका र सरकारको भूमिकालाई अझप्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै सेवाको निर्माण तथा सञ्चालनमानीजि क्षेत्रको संलग्नतालाई यथोचित रूपमा सम्बोधन गरीस्वीकार्य हुने अनुकूलनीतिगतवातावरणतयार गर्न जरुरी भएको छ ।

२. विगतकाप्रयास

२.१ पूर्वाधार/संरचनाहरूको विकास एवंसु-सञ्चालनअत्यन्तपुँजीप्रधानएवंप्राविधिकविषयवस्तु भएको रयसका लागि स्वदेशीएवं विदेशीलगानीकर्ताहरूलाई उक्तक्षेत्रको विकास एवं विस्तारमा आकर्षित गर्नर तदनुरूपको वातावरण सिर्जना गर्नआवश्यक छ । पूर्वाधार निर्माण तथा विस्तारको बढ्दो आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्नको लागि नीजिलगानीकर्ताबाट पूर्वाधार संरचनाको विकास सम्बन्धी पद्धति अन्तर्गत् पूर्वाधार निर्माण गराउनआवश्यक ठानी“सार्वजनिकपूर्वाधार संरचनानिर्माण, सञ्चालन तथा हस्तान्तरण सम्बन्धीराष्ट्रिय नीतिलाई २०५७” लाई समेत यो नीतिनिर्माणका लागि आधार मानिएको छ । त्यस्तै “पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालनमानीजि लगानी सम्बन्धी ऐन, ०६३” लाई पनि सार्वजनिकनीजि साझेदारी नीतिको आधारको रुपमालिइएको छ ।

२.३ माथिउल्लिखितनीति तथा कानुनी व्यवस्थाको आधारमा बेनीघाट रोराङ गाउँपालिकाले सार्वजनिकनीजि साझेदारीको अवधारणामा आधारित केहीआयोजनाहरू सञ्चालनगरी कार्यान्वयनमाल्याएको छ । गाउँपालिकामासार्वजनिकनीजि साझेदारी आयोजनाहरूको सफल कार्यान्वयन भएबाट यसको औचित्यता पुष्टि हुँदै गएको छ ।

२.४ विगतलामो समयदेखि यस क्षेत्रमा सुधार गर्न विभिन्नप्रयासहरू गरिएता पनि पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा गाउँपालिकास्तरमा लक्ष्यअनुसारको उपलब्धीहासिलहुननसकेकाले थपनीतिगत सुधारको प्रयास समेत हुँदै आएको छ ।

३. वर्तमान स्थिति

३.१ गाउँपालिकाले यहाँकावासिन्दाहरुको जीवनस्तर सुधार गर्नका लागि ५ वर्षे आवधिक योजना, गाउँशिक्षा योजना तयार गरेको छ । यी योजनाहरुमाऔषतप्रतिव्यक्तिआम्दानी, मानवविकास सूचकाङ्क, आर्थिक विकास सूचकाङ्क, लैङ्गिकशशक्तिकरण सूचकाङ्क जस्ता विषयलगायतभौतिकपूर्वाधार क्षेत्रको विकासलाई भरपर्दो र पर्याप्त बनाउने रणनीतिहरु उल्लेख गरिएको छ ।

३.२ गाउँपालिकाले नेपाल सरकारको "सार्वजनिकपूर्वाधार संरचनानिर्माण, सञ्चालन तथा हस्तान्तरण सम्बन्धीनीति, २०५७" तथा "पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा संञ्चालनमानीजिलगानी सम्बन्धीऐन, २०६३"र सो सम्बन्धीनियमावली २०६४ लाई सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीको क्षेत्रमालागु गर्ने प्रयास गरेको छ ।

४. चुनौती रसमस्या

४.१ नेपाल सरकारको सन् २०२२ सम्ममामुलुकलाई विकासोन्मुख राष्ट्रमा रुपान्तरण गर्ने लक्ष्यहासिल गर्न बेनीघाट गाउँपालिकाको पूर्वाधार क्षेत्रअन्तर्गत सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमालगानी र व्यवस्थापन बढाउनुप्रमुखचुनौतीको रूपमारहेकोछ ।

४.२ सार्वजनिकनीजि साझेदारी आयोजनाको सञ्चालनमानीजिक्षेत्रले वहन गर्ने लगानी तथा जिम्मेवारीहरू जोखिमका दृष्टिले निश्चित समयभित्र नै सम्पन्न गरिसक्नु पर्ने हुन्छ ।नीजिक्षेत्रको सहकार्यमा सार्वजनिक क्षेत्रले पनिआयोजनाको स्वरूपनिर्धारण, जग्गा अधिग्रहण, समन्वय र स्वीकृति, नीजिक्षेत्रलाई दिइने भुक्तानी, वातावरणीय प्रभावको स्वीकृति जस्ता विषयहरू सम्झौतामाउल्लिखित समय मै सम्पन्न गर्नुपर्ने जिम्मेवारीहरू पुरागर्नुचुनौतिको रूपमा देखिएको छ ।

४.३ सार्वजनिकनीजिसाझेदारीको रूपमाआयोजना पहिचान, निर्माण, सञ्चालनतथा हस्तान्तरण जस्ताकार्यहरूमाप्रक्रियागतचुनौती, कानुनी तथा नियमनकारी कार्यमा विज्ञतालाई कायम राख्नु एवं सार्वजनिक सुशासनकायम राख्नमादक्षजनशक्तितयार पार्नु जस्ता चुनौतीहरू पनिबिद्यमान रहेका छन्।

४.४ गाउँपालिकामापूर्वाधार सेवाहरूको विकास र विस्तारमा सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी सम्बन्धीअवधारणाकार्यान्वयनमासीमित स्रोत एवम्कमजोर व्यवसायिकक्षमता जस्तासमस्याहरूरहेका छन्।

४.५ गाउँपालिकामा राष्ट्रिय गौरवका ठूला पूर्वाधार विकास आयोजनाहरु तथा स्थानीयआयोजनाहरुमासार्वजनिक-नीजि साझेदारीकोअवधारणालाई सवलीकरण गर्ने खालकाक्षमताविकासकाप्याकेज, जोखिमन्यूनीकरण सम्वन्धिनीतिगतव्यवस्था, आयोजनाको पारदर्शिताको कमी, उपयुक्त रुपमाआयोजनाको संभाव्यता अध्ययन गर्न नसक्नु, लगानी मैत्रीवातावरणको अभाव, सुरक्षा तथा जग्गा अधिग्रहण सम्बन्धी समस्याहरू विद्यमान रहेको देखिन्छ ।

५. नयाँनीतिको आवश्यकता

५.१ गाउँपालिकाको सार्वजनिकपूर्वाधार तथा सेवाहरूको निर्माण, स्तरोन्नति, आधुनिकीकरण तथा सञ्चालनमानीजि क्षेत्रमाउपलब्धआर्थिक स्रोत-साधन, व्यवसायिककुशलता, उद्यमशीलता, क्षमता, एवम्नवीनतमप्रविधिको प्रयोगलाई आर्थिक विकासमाआर्कषण गरी स्तरीय सेवाप्रवाह गर्न,

५.२ पर्याप्त तथा गुणस्तरयुक्तपूर्वाधार तथा सेवाहरू उपलब्ध गराउनएकललगानीमात्रपर्याप्त नहुने हुँदानीजिक्षेत्रको लगानीआकर्षित गरी सार्वजनिकहितका लागि उपयोग गर्न ।

५.३ गाउँपालिकास्तरमा भएका नीजि क्षेत्र, गैर सरकारी क्षेत्र तथा विकास साझेदार लगायत गाउँपालिकाको अन्य स्थानीयतहहरुमा भएको उदाहरणीय नीजि साझेदारी अभ्यास, देशको विभिन्न स्थानहरुमा भएको यस सम्वन्धिअभ्यास तथा अन्तराष्ट्रियस्तरमा भएको यस सम्वन्धिअभ्यासहरुको बारेमा खोज तथा अनुसन्धान गर्ने परिपाटीको विकास गर्न ।

५.५ स्थानीय समुदाय र गाउँपालिकाको वीचमा साझेदारीताको अवधारणा विकास गरी विकास निर्माणका संरचनाहरुमा समुदायलाई वढी जिम्मेवार, उत्तरदायीवनाई विकास निर्माण प्रक्रियामाजनसहभागिताअभिवृद्धि गर्दै विकास संरचनाप्रतिको स्वामित्वबोध श्रृजना गर्न तथा विकास निर्माणका संरचनाहरुको दीगोपन सुनिश्चित गर्न ।

६. दीर्घकालीन सोच ९खष्कष्यल०

सार्वजनिकपूर्वाधार तथासेवाहरूको गुणस्तरकायम गरी दिगो विकास मार्फत गाउँपालिकाबाट निर्माण हुने विकास पूर्वाधार तथा सेवाहरुमासर्वसाधारण नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।

७. लक्ष्य ९न्यबा०

सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकोमाध्यमबाट बृहत्सामाजिक तथा आर्थिक विकासको लागि सार्वजनिकपूर्वाधार सेवाहरूको विकास तथा सञ्चालनमा सार्वजनिक-नीजिक्षेत्रकोलगानीअभिवृद्धि गर्ने ।

८. उद्देश्य ९इदवभअतष्खभक०

यस नीतिका उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

८.१ सार्वजनिकपूर्वाधार तथा सेवाहरूको विकास, पुनर्निमाण तथा सञ्चालनकोक्षेत्रमाआवश्यकपुँजी, साधनएवंस्रोतहरू नीजि क्षेत्रबाट परिपूर्ति गर्न नीजिलगानीआकर्षण हुने वातावरण सिर्जना गर्ने ।

८.२ गाउँपालिकाको लागि आवश्यक गुणस्तरयुक्त सार्वजनिकपूर्वाधार सेवाहरू उपलब्धगराउननीजि क्षेत्रमा रहेकोव्यवसायिकता,कार्यकुशलता, उद्यमशीलताएवम्प्राविधिकदक्षताको उपयोग गर्ने ।

९. नीतिहरू९एयष्अष्भक०

माथिदफा ८ मा उल्लेख भएका उद्देश्यहरू हासिल गर्न देहायबमोजिमकानीतिहरू अवलम्बन गरिने छः-

९.१ सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीराष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियरूपमा प्रचलितसिद्धान्त तथामान्यताहरूलाई गाउँपालिकाको विभिन्नशाखा, समिति तथा संरचनामार्फत कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्थामिलाइने छ ।

९.२ पूर्वाधार सेवाहरूको विकास, पुनर्निमाण, ब्यवस्थापन तथा सञ्चालनमाआवश्यक पर्ने थपपुँजी, साधन तथा स्रोतहरुनीजि(आन्तरिक तथा बाह्य)क्षेत्रबाट लगानी गर्न अनुकुलवातावरणको सिर्जना गरिने छ ।

९.३ पूर्वाधार सेवाहरूको विकास, पुनर्निमाण, स्तरोन्नति, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमानीजि (आन्तरिक बावाह्य) क्षेत्रको व्यवसायिकता, उद्यमशीलता, क्षमता, दक्षताएवं नवीनतमप्रविधिलाई गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमाअधिकतमउपयोग गरिने छ ।

१०. रणनीतिहरू९क्तचबतभनष्भक०

(क) नीति९.१ सँग सम्बन्धित रणनीतिहरू देहायबमोजिमहुनेछन्:-

१०.१ सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीप्रचलितमान्यता तथा अवधारणालाई

आवश्यकता र सान्दर्भिकताकाआधारमा गाउँकार्यपालिका, सवै शाखा, उपशाखा, समिति तथा संरचनाहरुले स्वीकार तथा अंगिकार गर्ने अवस्थाश्रृजना गर्नका लागि क्षमताविकासकाकार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।

१०.२ सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी अवधारणाअनुसार कार्यान्वयनगर्न सकिने पूर्वाधार र सेवाहरूपहिचानगरी प्राथमिकतानिर्धारण गरिनेछ ।

१०.३ आर्थिक तथा पूर्वाधार विकासका लागि सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको प्रचलितमान्यताअनुरूप सम्पन्नहुनसक्ने आयोजनाहरूको सम्वन्धमा सवै वडा कार्यालय, गाउँपालिकाका सवै शाखा, समिति तथा संरचनाहरुलाई क्रियाशिल गराइने छ ।

(ख) नीति ९.२ सँग सम्बन्धित रणनीतिहरू देहायबमोजिमहुनेछन्ः-

१०.४ सार्वजनिक-नीजि साझेदारी अवधारणा अर्न्तगत् कार्यान्वयन गरिने आयोजनाहरूको खरिद तथा स्वीकृतिप्रक्रियालाई सरल एवं पारदर्शी बनाइने छ ।

१०.५ लाभ तथा जोखिमलाई सार्वजनिक तथा नीजिक्षेत्रबीचन्यायोचित रूपमाबाँडफाँड गरिने छ ।

१०.६ सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न र नीजिक्षेत्रको मनोबल उच्च राख्नगाउँपालिकाबाट हुने लगानी, सहयोग र प्रतिवद्धता सुनिश्चित गरिने छ ।

(ग) नीति ९.३ सँग सम्बन्धित रणनीतिहरू देहायबमोजिमहुनेछन्ः-

१०.७ सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी अर्न्तगत्गाउँपालिकास्तरमा कार्यान्वयन गर्न सकिने आयोजनाहरूको पहिचान, प्राथमिकीकरण, सम्भाव्यता अध्ययन र आयोजनाको प्रारूपतयार गर्ने कार्यमा नीजि क्षेत्रमाउपलब्धक्षमता, दक्षता, एवं नवीनतमप्रविधिलाई आवश्यकतानुसार उपयोग गरिने छ ।

१०.८ सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीआयोजनाहरूको निर्माण र व्यवस्थापनमानीजि क्षेत्रमाउपलब्धव्यवसायिकता, उद्यमशीलता र प्रभावकारितालाई सदुपयोग गरिने छ ।

१०.९सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीआयोजनाहरूको दिगो सञ्चालन तथामर्मत संभारमा नीजि क्षेत्रको जिम्मेवारी सुनिश्चित गरिने छ ।

११. कार्यनीति

११.१ सार्वजनिकनिकायमा सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको अवधारणा

(१) गाउँपालिकाको सार्वजनिकपूर्वाधार एवं सेवाहरूको विकासका सन्दर्भमा प्रचलित सार्वजनिक-नीजि साझेदारीका देहायकामान्यताहरूअङ्गीकार गरिनेछ :

(क) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीलाई सार्वजनिकनिकाय र नीजिनिकाय बिच एकनिश्चित समयका लागि हुने करारको रूपमालिई यस अर्न्तगत् नीजिनिकायले आयोजनाको लगानी, निर्माण-सञ्चालन, मर्मत सम्भारका सबै वा केहीपक्षमाआंशिकवा पूर्ण रूपले सिर्जना हुने सम्भावित जोखिमवहन गर्ने व्यवस्थामिलाउनुका साथै त्यस्तो निकायले उचितमुनाफालिई सार्वजनिकवानीजि सम्पत्तिको निर्माण र/वा सञ्चालन र/वा मर्मत सम्भार र/वाप्रयोगका माध्यमबाट प्रत्यक्षवाअप्रत्यक्षरूपमा सार्वजनिक सेवाप्रदान गरेको हुनुपर्नेछ।

(ख) सार्वजनिकनिकायले नीतिगत, कानूनी, संस्थागत, र आर्थिक व्यवस्थाको माध्यमबाट नीजि क्षेत्रको लगानीलाई सहजबनाउने वातावरणको सिर्जना गर्नुपर्नेछ ।

(ग) सार्वजनिकपूर्वाधार निर्माण तथा सेवाप्रवाहको लागि नीजिनिकायले एक निश्चित समयसम्म सो पूर्वाधार सेवाप्रवाह गरी सो बापतप्राप्तहुने दस्तुरको निश्चितअंशलिई आफ्नो लगानीको प्रतिफलप्राप्त गर्ने आधार सुनिश्चित गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(घ) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमानिर्माण हुने पूर्वाधार सेवाको निर्माण र सञ्चालनको समयमाकुनै भवितव्यवाअन्यअसामान्यअवस्थाभई ठूलो नोक्सानीभएमावा सम्झौता परिपालन गर्न असंभवभएमा त्यसबाट पर्नसक्ने जोखिमव्यहोर्ने निश्चित मापदण्ड र आधार आयोजना सम्झौतागर्दाकै अवस्थामा सुनिश्चित गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(ङ) नीजिनिकायले निर्माण र सञ्चालन गरेको पूर्वाधार सेवा सम्बन्धीआयोजना सम्झौतामातोकिएको समयपछि सो सम्पत्ति, पूर्वाधार तथा सेवा सार्वजनिकनिकायको स्वामित्व र सञ्चालनमाआउने व्यवस्था गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(२) सार्वजनिकनिकायहरूले आफ्नो नीति, योजना तथा कार्यक्रममा सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको अवधारणालाई अवलम्बन गर्न सक्नेछन् ।

(३) गाउँपालिकाले गर्ने कार्यहरू मध्ये सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमा गर्न सकिने कार्यहरूको पहिचान गरी त्यस्ताकार्यमा नीजि क्षेत्रलाई सहभागी गराउनेब्यवस्था सुनिश्चित गरिने छ ।

(४) माथिबुँदा नं.११(१) मा उल्लिखितमान्यता भएका आयोजनाहरूमा सामान्यतयासंघीय, प्रदेश तथा गाउँपालिकास्तरका सबै सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनामा सार्वजनिक-नीजि साझेदारी नीतिलागु गरिने छ । तर गाउँकार्यपालिकाको स्वीकृतिभएमाकुनै सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनालाई सार्वजनिक-नीजि साझेदारी नीतिको परिधिबाट पूर्णरूपमाबाहिर राख्न सकिने छ ।

(५) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनामा देहायकाविशेषतामध्ये अधिकांशविशेषताहरूको समिश्रण भएको हुनुपर्नेछ :

(क) आयोजनाको सम्झौताअवधि स्पष्ट निर्धारण गरिएको ।

(ख) पूर्वाधार सेवाको निर्माण, पुनर्स्थापना९च्भजबदषष्तिबतष्यल०आधुनिकीकरण गर्ने उद्देश्यका लागि नीजिनिकायको पूर्ण वाआंशिकपुँजीलगानीभएको ।

(ग) नीजिनिकायलाई पूर्वाधार वा सेवाको सञ्चालन, मर्मत वा सेवाप्रदान गर्ने गरी जिम्मेवारी दिइएको वा सञ्चालन तथा मर्मत गर्न दिने गरी आयोजनाको ब्यवस्थापन सम्झौता भएको ।

(घ) नीजिनिकायलाई पूर्वनिर्धारित मापनयोग्यमानक९ब्ढभलअजक्बचप०अनुसारको कार्यसम्पादनसँगआबद्ध भुक्तानीको ब्यवस्था भएको ।

(ङ) नीजिनिकायबाट पूर्ण र/वाआंशिक रूपले आम्दानीको जोखिमव्यहोर्नेब्यवस्थास्वीकार गरिएको ।

(च) गाउँपालिका तथा नीजिनिकायबाट हस्ताक्षरित आयोजनाकोसम्झौतामामाथिउल्लिखितबाध्यकारी विशेषताहरू उल्लेख गरिएको ।

(६) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाविभिन्न स्वरूपहरूमाएकातर्फ नीजिलगानीबिनाको सार्वजनिक सम्पत्तिप्रयोग गरे बापतनीजिनिकायले रोयल्टी र/वा भाडा र/वालिजबापतको शुल्क बेहोर्ने वा नबेहोर्ने गरी नीजिनिकायलाईसञ्चालन तथाब्यवस्थापनको पूर्ण जिम्मेवारी दिइएको अवस्थाहुनेछ भने अर्कोतर्फ अधिकतमनीजिलगानी लाग्ने आयोजनाको डिजाइन, निर्माण, स्वामित्व, सञ्चालन, तथा स्वामित्व हस्तान्तरण सम्मकाकार्यहरूपर्नेछन् । यस बीचमा पर्न सक्ने सम्पूर्ण सम्भावित स्वरूपहरू सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको स्वरूपहुनेछन । यस्ता आयोजनाको उपयुक्तता तथा स्वरूपनिर्धारण गर्दा देहायकाबुँदाहरूको आधारमा निर्धारण गरिनेछ :-

(क) आयोजनाको उद्देश्य पूरा हुने उपयुक्त स्वरूप भएको ।

(ख) आयोजनाका लागि नीजि क्षेत्रको साधन स्रोत उपलब्ध/आकर्षित भएको ।

(ग) आयोजनाको डिजाइन, लगानी, निर्माण, सञ्चालन तथा मर्मत संभारमा नीजिक्षेत्रले वहन गर्न सक्ने भुमिका भएको ।

(घ) सम्भावितलगानीकर्ताहरूद्वारा स्वीकार गर्न सक्ने अवस्था रहेको ।

(ङ) उपभोक्ता तथा समुदायले स्वीकार गर्न सक्ने सेवाशुल्क भएको ।

(च) वित्तीय संस्था तथा लगानीकर्ताहरूद्वारा स्वीकार गर्न सक्ने अवस्था रहेको ।

(छ) लाभ तथा जोखिम बाँडफाँडको स्वरूपनिर्धारण भएको ।

(ज) सार्वजनिक क्षेत्रको आर्थिक तथा ब्यवस्थापकीयक्षमता भएको ।

(झ) आयोजना सम्झौताको अवधिउल्लेख भएको ।

(ञ) जटिल प्रकृतिका सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्झौताहरू कार्यान्वयनगर्नसक्ने मानवसंसाधनको उपलब्धता भएको ।

(७) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाअन्य स्वरूपहरूमा सेवाकरारअर्न्तगत्व्यवस्थापन करार र साझेदारी करारहरू समेत पर्न सक्नेछन् ।

(८) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी अन्तर्गतका विशिष्ट किसिमकाआयोजनाहरूमासहभागीहुने नीजिनिकायले देहायमध्येका सम्बद्ध सबै सर्तहरु पूरा गर्नुपर्नेछः-

(क) पूर्वाधार सेवाको उपयोग गर्ने उपभोक्ताबाट गाउँपालिकासँग गरिएको सम्झौतामातोकिएको व्यवस्थाबमोजिमनिश्चितशुल्क सङ्कलन गर्ने ।

(ख) गाउँपालिकाले गरेको वापट्टामालिएको जग्गाआयोजनासम्झौताबमोजिम सार्वजनिकपूर्वाधार सेवाको निर्माण र सञ्चालनकाअतिरिक्तव्यवसायिकप्रयोजनका लागि पनिप्रयोग गर्नु परेमा निर्देशक समितिको पूर्व स्वीकृतिलिने ।

(ग) आयोजना सम्झौताको अवधि समाप्तिपश्चात् आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायमा हस्तान्तरण गर्ने ।

(घ) नीजिनिकायलेसम्बद्ध वित्तीय, प्राविधिक तथा सञ्चालन जोखिमबहन गर्ने ।

(ङ) कार्य सम्पादन आबद्ध भुक्तानीप्राप्त गर्ने ।

११.२ सार्वजनिकनीजि साझेदारी अर्न्तगत् कार्यान्वयनहुने आयोजनाहरू

(अ) गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाआयोजनाको स्वरूपनिर्धारण गर्दा देहायको विशेषता भएका वाहुनेआयोजनाहरूलाई मात्र कार्यान्वयनमाल्याउने छ :-

(क) उपभोग गरेबापत लाग्ने शुल्कसम्बन्धीनीति तथा दर स्पष्ट व्यवस्था भएको यदिप्रत्यक्षउपभोग शुल्कको व्यवस्थानहुने भएमाकुनविधि र प्रक्रियाअनुसार के,कस्तो पूर्वाधार सेवाप्रदान गरेमा के, कति, कसरी र कहिले नीजिक्षेत्रलेभुक्तानीप्राप्त गर्ने हो सो सम्बन्धीस्पष्टब्यवस्था भएको ।

(ख) गाउँपालिकातथा नीजिनिकायको जिम्मेवारी स्पष्ट तोकिएको ।

(ग) जुननिकायले जुन जोखिमवहन गर्न सारभूतरुपमा बढी सक्षम रहन्छ सोहीनिकायलेसो जिम्मेवारी वहन गर्ने ब्यवस्था भएको ।

(घ) सम्झौताको कार्यान्वयनका लागि विस्तृत र पर्याप्त ब्यवस्थापन गर्नेप्रावधानउल्लेख भईइस्पेसिफिकेसन,सेवा स्तरको विवरण र सो सेवाप्रदान गरे वानगरे बापतनीजिनिकायले प्राप्तगर्ने भुक्तानी, प्रोत्साहन तथा जरिवानाको स्पष्ट ब्यवस्थाका साथैगुनासो तथा उजुरी सुन्ने उचितब्यवस्था भएको ।

(ङ) सम्झौताअवधिमा पुराना तथा नयाँनिर्माण/ब्यवस्था गरिएका सम्पत्तिहरूको स्वामित्वको सम्बन्धमा स्पष्ट ब्यवस्था भएको ।

(च) आयोजनाको समग्र चक्रको प्रत्येक तहमाप्रभावकारी अनुगमनको ब्यवस्था भएको ।

(छ) प्रतिफलमाआधारित भुक्तानी, प्रोत्साहन र जरिवानाको ब्यवस्थाउल्लेख भएको ।

(आ) देहायकाआयोजनाहरूलाई सार्वजनिकनीजि साझेदारी मानिने छैन :-

(क) आयोजना सम्बन्धीवित्तीय, प्राविधिकवा सञ्चालन सम्बन्धी जोखिमनीजिक्षेत्रलाई हस्तान्तरण नगरी नीजि क्षेत्रबाट कुनै काम र/वा सेवाप्राप्त गर्ने उद्देश्यबाट सञ्चालनहुने आयोजना ।

(ख) सार्वजनिक सम्पत्तिवादायित्वको नीजिकरण हुनेआयोजनाहरु

(ग) सरकारी निर्णयले सरकारी स्वामित्वको उद्यम खडा गरी सार्वजनिककामको व्यापारीकरण हुने ।

(घ) सार्वजनिककार्यको लागि नीजिनिकायबाट प्रदान गरिएको दान/चन्दावाउपहार प्राप्तहुने ।

(ङ) गाउँपालिकाको सुरक्षासम्बन्धीप्राबधानहरू उल्लेख हुने ।

११.३पूर्वाधारका प्राथमिकताको पहिचान

(१) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीआयोजनाहरूपहिचानगर्दागाउँपालिकालेसार्वजनिकहित सुनिश्चितहुने गरी आ-आफ्नो जिम्मेवारी पूरागर्न आवश्यकपर्ने लगानी/आयोजना/सेवालाई समावेश गरिने छ । सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको सूचीबनाउँदा सम्भावित सबै प्रस्तावित सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाहरूको पहिचान र मार्गदर्शन निर्देशिकाअनुसार परीक्षण गरिने छ ।

(२) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको दृष्टिकोणबाट गाउँपालिका स्तरका प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्र देहायबमोजिमहुनेछनः-

(क) भौतिकपूर्वाधार र यातायात (सडक, पुल, विद्यालयभवन, सिंचाई, केवलकार, सिंचाई)।

(ख) विद्युत्क्षेत्र (उत्पादन, प्रसारण र वितरण सम्बन्धी सबै वाअलग-अलग)तथाअन्यप्रकारका ऊर्जा

(ग) सूचना र सञ्चार क्षेत्र ।

(घ) सहरी तथा ग्रामीण वातावरण क्षेत्र(जस्तैः- फोहोरमैलाब्यवस्थापन, पिउने पानी, ढल निकास र सरसफाइ) ।

(ङ) शिक्षा, स्वास्थ्य सम्बन्धीपूर्वाधार तथा सेवा, पर्यटन पूर्वाधार (होटल र आवास बाहेक) काअन्य सबै क्षेत्र ।

(च) सेवा र सुविधाजन्य सहरी पूर्वाधारहरू।

(३) गाउँपालिकास्तरमा सार्वजनिक-नीजिआयोजनाहरूकोनिश्चितप्रकारको प्राथमिकिकरण आवश्यकहुने छैन । पालिकास्तरमा सार्वजनिक-नीजि साझेदारी अर्न्तगतसञ्चालनहुने आयोजनाको प्राविधिक-आर्थिक र बजार सम्भाव्यता नै कार्यान्वयनका लागि निर्णायक मापदण्ड हुनेछन्।

(४) आयोजनाको लागत, कार्यान्वयनअवधि, सेवाको शुल्क, पूर्वाधारको परिमाण र गुणस्तर एवं जोखिम/लाभ बाँडफाँडजस्तामापदण्डहरूलाई ध्यानमा राखीनिम्न परिणामहरू प्राप्तहुनेआयोजनालाई सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको रूपमा छनौट गरी कार्यान्वयन गरिनेछ :-

(क) सेवाको पहुँच र गुणस्तरमा अभिवृद्धि हुने ।

(ख) आर्थिक पूर्वाधार क्षेत्रमालगानीगर्दादेहायबमोजिमकानतिजा सुनिश्चित भएकोः-

(अ)विद्यमान सार्वजनिक सेवामा वृद्धि हुने ।

(आ) गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रलाई आर्थिक लाभको सुनिश्चितताहुने ।

(इ) गाउँपालिकाको श्रोतको अधिकतमप्रभावकारी रुपमा परिचालनहुने
।

(ई) उच्चस्तरीय नवीनतमप्रविधिको प्रयोगहुने।

(५) आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यताअध्ययनबाट प्राप्त परिणामका आधारमा सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीको उपयुक्तता तथा स्वरूपनिर्धारण गरिनेछ ।

(६) आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा ९ब्उउचबष्कब|० गरिनेछ ।

(७) बुँदा ११.३ कोउपदफा (३), (४) र (५) मा उल्लिखितब्यवस्थाकाआधारमा सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनाको उपयुक्ततानिर्धारणका लागि सम्भाव्यता अध्ययनगर्दा देहायबमोजिम गरिने छः-

(क) आयोजनाको अध्ययनसम्बन्धीकार्य सञ्चालनआयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले गर्नेछ ।

(ख) जटिल तथा पहिलो पटक कार्यान्वयनमाआउने नवीनप्रकृतिकाआयोजनाहरूमा सम्भाव्यताअध्ययनका सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूसँग परामर्श गरीनिर्क्योल गरिनेछ । (जटिल आयोजना भन्नाले रणनीतिक दृष्टिले महत्वपूर्ण आयोजना वाविगतमा सञ्चालनमानआएकाआयोजनाहरू जसमा

सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको संरचना, वित्तीय सम्भाव्यता कार्यान्वयनसम्बन्धीचुनौतीहरूभएका आयोजनालाई बुझ्नुपर्दछ ।)

(ग) माथि खण्ड (ख) मा उल्लेख भए अनुरूपको विश्लेषण खरिद प्रक्रिया सुरुहुनुपूर्व आयोजनाको तयारीएवं संरचनात्मकबन्दोबस्त ९एचयवभअतकतचगअतगचष्लन० निर्क्योल गर्दाको समयमा नै गरेको हुनु पर्नेछ ।

(घ) अध्ययन पश्चात् आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कब०गरीकार्यान्वयनमा लैजाने वानलैजाने बारे निर्णय गरिनेछ । यसरी निर्णय गर्नुअघि आयोजनाको लागत, कार्यान्वयनको समय, सेवाशुल्क, पूर्वाधार सेवाको परिमाण रस्तर लगायतलाभ तथा जोखिमको बाँडफाँड समेतलाई ध्यानदिई निर्धारण गरिनेछ । यस प्रयोजनको लागि आयोजनाको उपयुक्त संरचनात्मकबन्दोबस्त सम्बन्धी निर्णय गर्दा विकल्पविश्लेषण तथा सम्भाव्यताअध्ययनको प्रक्रियाअवलम्बन गरिनेछ ।

११.४ साझेदारी अवधारणाको कार्यान्वयन

(१) गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारीका लागि आ-आफ्नो क्षेत्रसँग सम्बन्धितप्राथमिकताप्राप्तक्षेत्रहरूको पहिचान र निर्धारण गर्नेछ यसको लागि नीजि क्षेत्रसँग परामर्श बैठकहरू गर्न सकिनेछ ।

(२) पहिचान गरिएका क्षेत्रहरूमाआधारित रहेर गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीकाआयोजनाहरूको छनौट, स्वरूप तथा उपयुक्ततानिर्धारण गर्नेछ ।

(३) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले समय समयमा देहायकाविषयमाध्यानदिई सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाहरूकोप्राथमिकतानिर्धारण गर्नेछ :-

(क) आयोजनाबाट प्राप्तहुने आर्थिक, सामाजिक, तथा वित्तीयलाभ ।

(ख) आयोजना कार्यान्वयनगर्दा अर्थतन्त्रकाअन्य क्षेत्रहरूमाविकसितहुनसक्ने अपेक्षितप्रतिफल ।

(ग) आयोजनाद्वारा विकसित सम्पत्तिवा सार्वजनिक सेवाको माग र आपूर्ति बिचअन्तरको स्थिति ।

(घ) नीजिनिकायहरूलाई त्यस्ताआयोजनाहरूमा संलग्न गराई सेवाप्रवाहको गुणस्तरमा अभिवृद्धि गर्न सक्ने क्षमता ।

(४) आयोजनाको विकास गर्न इच्छुक नीजि क्षेत्रलाई सो कार्य गर्न आह्वान गर्न सकिनेछ ।

(५) गाउँपालिकाले प्रदेश तथा संघीय सरकारको सहयोगमाआफ्नो तर्फबाट समेत सार्वजनिकनीजिसाझेदारीमा सञ्चालन गरिने आयोजनाको विकास गर्न सक्नेछ ।

(६) पहिचान गरिएको आयोजनालाई सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको रूप प्रदान गर्न सो आयोजनाको विस्तृत विवरण आयोजना कार्यान्वयननिकायलेराष्ट्रिय योजना आयोगलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । राष्ट्रिय योजना आयोगले आवश्यकविश्लेषण गरी आयोजनालाई सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको रूपमामान्यतादिई सकेपछि मात्रआयोजना कार्यान्वयननिकायले त्यस्ताआयोजनाको तयारी प्रारम्भ गराउने छ ।

(७) यो नीतिगाउँपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने सबै आयोजनाहरुमालागु हुने छ । गाउँपालिकालेसार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीआयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न आयोजनाहरूको तयारी, सम्भाव्यता अध्ययन, नीजिक्षेत्रको छनौट, अनुगमन तथा रेखदेख गर्नेछ ।

(८)पाँच करोड भन्दाथोरै लागत९एचयवभअत इगतबिथ०हुने आयोजनाहरूकासम्बन्धमा यस्ताआयोजनाहरूको कार्यान्वयन, सञ्चालन तथा स्तान्तरणकालागिसम्बन्धितगाउँपालिकाप्रमुखले आवश्यकनीति तथा प्रक्रिया तर्जुमा गरी लागु गर्न सक्नेछन ।

स्पष्टीकरण : अनुमानितआयोजना लागत९भ्कतष्बतभम एचयवभअत इगतबिथ०भन्नाले देहायमध्ये जुन बढीहुन्छ त्यसै लाई जनाउने छ ।

(क) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले सम्भाव्यताअध्ययनमाउल्लेख गरेको आयोजना विकासमा लाग्ने रकम, र/वा

(ख) सम्भाव्यताअध्ययनकाक्रममागाउँपालिकाबाट नीजिनिकायमाजाने जम्माअनुमानित रकमको खुदवर्तमानमूल्य (पछिल्लो सरकारी ऋणपत्रको दरमा दुईप्रतिशतथपगर्दा हुनआउने रकम)।

११.५ आयोजनाको प्रारूपतयारीमानीजि क्षेत्रको उपयोग

(१) गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको लागि तोकिएकाप्राथमिकताप्राप्तआयोजनाको तयारीमानीजि क्षेत्रको व्यक्तिवासंस्थालाईसहभागीबनाउनआवश्यक देखिएमा सो प्रक्रियालाई अघि बढाउन सक्नेछ।

(२) प्राथमिकीकरण गरिएका सबै आयोजनाहरूका लागि यस नीतिकाप्रावधानहरू बमोजिमविस्तृतसम्भाव्यता अध्ययन र आयोजना खरिद प्रक्रिया सम्बन्धीकागजाततयार गरी प्रस्तुत गरिने छ। आयोजना खरिद प्रक्रियामासार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाका लागि तयार गरिएको आशयपत्र/योग्यताका लागि दरखास्त/प्रस्तावसम्बन्धीकागजात तथाआयोजना सम्झौताकोमस्यौदा समेत संलग्नहुनु पर्नेछ।

(३) कुनै निश्चितआयोजना विशेषको सम्बन्धमानीजि निकायबाट आयोजना सम्बद्ध थपविवरणहरू मागभएमा कानुन बमोजिमउपलब्ध गराउन सकिने विवरणहरूआयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले उपलब्ध गराउने छन्।

(४) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाकोसूचीबनाउँदा सम्भावित सबै प्रस्तावित सार्वजनिक-नीजि साझेदारीआयोजनाहरूको पहिचान र परीक्षण गर्नुपर्नेछ।

(५) प्रस्तावितआयोजना यो नीतिबमोजिमप्रथम पटक कार्यान्वयनमाआउने भएमावानवीनप्रकृतिको प्रबिधिवातरिका प्रयोग गरिने भएमावा प्रस्तावितआयोजनाको विस्तृत अध्ययन वा परीक्षण गर्नुपर्ने भएमावानीजि क्षेत्रको संलग्नताको संभावना वृद्धि हुने भएमात्यस्तो आयोजनाको तयारी विशेष प्राथमिकताका साथ गरिनेछ।

(६) आयोजना तयारीको सिलसिलामाआवश्यक पर्ने वातावरणीय तथा अन्य सम्बन्धितक्षेत्रकोसैद्धान्तिक अनुमति र स्वीकृतिका सम्बन्धमागाउँपालिकालेसहजिकरण गर्ने जिम्मेवारी वहन गर्नेछ। तर सो सम्बन्धीअन्तिम स्वीकृतिप्राप्त गर्ने कार्यआयोजना कार्यान्वयनको जिम्मेवारी प्राप्त गर्ने नीजिनिकायको हुनेछ।

११.६ आयोजनाउपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबा० र स्वीकृति

(१) आयोजना छनौट र सो सम्बन्धीतयारी गरिएका सम्भाव्यता अध्ययन, उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबा०, प्रस्तावमाग गर्ने सम्बन्धीकागजात र नमुनाआयोजनासम्झौताकोस्वीकृतिप्राप्त भएपछि मात्रखरिद प्रक्रिया सुरु गर्न सकिने छ। यस अन्तर्गत सञ्चालनहुने प्रस्तावितआयोजनाको उपयुक्तताको परीक्षण र स्वीकृतिप्रक्रिया देहायबमोजिमहुनेछ।

(क) गाउँपालिकास्तरमा सञ्चालनहुने सबैआयोजनाहरूकोसम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ। आयोजनाको खरिद प्रक्रियाप्रारम्भगर्नु अगावै आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजात, मस्यौदा आयोजना सम्झौता र सो को सम्भाव्यताअध्ययनको उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबा०गर्ने/गराउने सम्बन्धीकामआयोजना कार्यान्वयन निकायबाटसम्पन्न गर्नुपर्नेछ।

(ख) दस करोड वा सोभन्दा धेरै लागत भएका आयोजना र/वासम्भाव्यतान्यून परिपूर्तिकोष ९ख्ँ०आवश्यक भएका र/वासंघ प्रदेश सरकारबाट वित्तीय सहयोग प्राप्तहुने आयोजनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन, आयोजना सम्झौता र आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजातहरू आयोजना

कार्यान्वयननिकायले तयार गराईउपयुक्तताकोलेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०का लागिसार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रमाप्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

(ग) दस करोड भन्दाकमलागत भएका आयोजनाहरूको हकमाआयोजना कार्यान्वयननिकायले सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रबाटउपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०गराई वानगराई आफैंले आयोजनाको तयारी,उपयुक्तताकोलेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०र सम्बन्धितकागजात स्वीकृत गर्नसक्नेछन् ।

(घ) गाउँपालिका नै कार्यान्वयननिकाय भएको अवस्थामासम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०वासंघ तथा प्रदेश सरकारबाट अन्यकुनै वित्तीय सहयोग प्राप्तहुने आयोजनाको हकमा सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रबाट त्यस्तो उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०गराउने जिम्मेवारी गाउँपालिकाकोहुनेछ ।

(ङ) सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०वाअन्य केन्द्रीयअनुदानआवश्यकनहुने आयोजनाहरूको हकमागाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकेन्द्रबाट सम्बन्धितकागजातहरुको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०गराउने वानगराउने आफैंनिर्णय गर्नेछ ।

(च) गाउँपालिकाले अनुरोध गरेकोआयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०सम्बन्धी दस्तावेजसार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रले तयार गरी सम्भाव्यता अध्ययन सम्बन्धमाआफ्नो धारणा र सुझाव समेत राखीगाउँपालिकामापठाउने छ ।

(छ)सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीकेन्द्रले आफूले उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०गरेका सबै आयोजनाहरूको कार्यान्वयनगर्दागाउँपालिकास्तरमा पर्नसक्नेआकस्मिकदायित्वकोअभिलेख राख्नुपर्नेछ । त्यस्तो दायित्वको विवरण सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रले गाउँपालिकालाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(२) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रले उपयुक्तताकोलेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०गर्ने सम्बन्धमाआवश्यक परेमा गाउँपालिकालेउचित कारण देखाई सम्भाव्यता अध्ययन र आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजातको उपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि०दुई चरणमा गर्न गराउन सक्नेछ ।

(३) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी अन्तर्गत्का आयोजनाको अध्ययन,उपयुक्तताकोलेखाजोखा,९ब्उउचबष्कबि०, आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजात र आयोजनासम्झौताकाविवरणहरूको स्वीकृति देहायबमोजिमहुनेछः-

(क) आयोजना कार्यान्वयननिकाय राष्ट्रियस्तरको निकायभएमा (लगानीबोर्ड बाहेक) र/वाआयोजनाको लागतपचास करोड भन्दाकमभएमा र/वा सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०वा सरकारबाट अन्यकुनै वित्तीय सहयोग आवश्यकनपर्ने भएमा सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रबाट सम्भाव्यता अध्ययन र अन्यकागजातको लेखाजोखाभएपश्चातगाउँपालिकाको प्रमुखप्रशासकीयअधिकृतलेखरिदप्रक्रियाप्रारम्भ हुनु अगावै सम्भाव्यता अध्ययन र आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजात सहितआयोजनालाई खरिद प्रक्रियामा लैजान स्वीकृतिदिन सक्नेछ ।

(ख) त्यस्ताआयोजनाहरू गाउँपालिकास्तरकोभएमा र सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०लगायतअन्य केन्द्रीयअनुदानआवश्यकनपर्ने भएमागाउँपालिकाले `सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीकेन्द्रले जारी गरेको मार्गनिर्देशनअनुसार आफैंउपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि० गर्ने वा सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकेन्द्रको राय सुझावलिने सम्बन्धमाआफैं निर्णय गर्न सक्नेछ ।

(ग) उपदफा ११.६ को ३(क) मा उल्लिखित रकमवा सोभन्दा बढीको लागतअनुमान भएका आयोजना र/वा सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०आवश्यक भएका आयोजना र/वासरकारबाट अन्यकुनै वित्तीय सहयोग आवश्यक पर्ने आयोजना भएमासार्वजनिक-नीजि साझेदारीकेन्द्रको राय सुझाव सहितखरिद प्रक्रियाप्रारम्भहुनु अगावै सम्बन्धितआयोजनाकार्यान्वयननिकायले आयोजना स्वीकृतिका लागि सार्वजनिक-नीजि साझेदारी निर्देशक समितिमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(घ) सम्भाव्यताअध्ययनकोउपयुक्तताकोलेखाजोखा९ब्उउचबष्कबौ० को विस्तृत विवरण हेरी आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजातहरूको अध्ययनकाआधारमा निर्देशक समितिले उपयुक्त देखेमा आयोजनाको खरिद प्रक्रिया सुरु गर्न स्वीकृति दिनेछ ।
(४) गाउँपालिकाआफैं आयोजना कार्यान्वयननिकाय भएको र/वासम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०वा सरकारबाट अन्यकुनै वित्तीय सहयोग आवश्यकभएमा सार्वजनिक-नीजि साझेदारी निर्देशक समितिको स्वीकृतिआवश्यक पर्नेछ ।तर सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष तथा केन्द्रीय सरकारी वित्तीय सहयोग आवश्यकनपर्ने जतिसुकै लागतअनुमान भएका सार्वजनिकनीजि साझेदारी आयोजना सबै गाउँपालिकाआफैंले स्वीकृत गरि कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।
(५) लगानीबोर्ड नेपालआयोजना कार्यान्वयननिकायभएमाआयोजना लागतजतिसुकै भएतापनि सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाकालागि सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ० केन्द्रीयअनुदानआवश्यकभएमामात्र सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी निर्देशक समितिको स्वीकृतिआवश्यकहुनेछ । सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०वा केन्द्रीयअनुदानआवश्यकनपर्ने आयोजनाहरूका लागि लगानीबोर्ड ऐनमा भएको स्वीकृति सम्बन्धीव्यवस्थालागुहुनेछ ।
(६) माथिउल्लिखितजुनसुकै अवस्थामा, स्वीकृतिदिने निकायवाअधिकारीले सम्बन्धितआयोजना कार्यान्वयननिकायलाई आयोजनाको विशेषता/ढाँचा, सम्भाव्यता अध्ययन, र आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजातको नमुनामाकुनै परिमार्जन गर्न आवश्यक देखेमा संशोधनको आदेश दिन सक्नेछ । स्वीकृतिदिने निकायवाअधिकारीले त्यस्ताकागजातहरूमाउल्लेख हुनुपर्ने विषयमाआवश्यक सर्त सहितआयोजनालाई स्वीकृतिदिन सक्नेछ । यस्तो स्वीकृतिपश्चात्खरिद प्रक्रियाप्रारम्भ गर्न सकिनेछ ।
(७) आयोजना प्रस्तावप्राप्त गर्नु अघि स्वीकृत भइसकेको आयोजना खरिद सम्बन्धीकागजातवाअनुमानितआयोजना लागतवाआयोजनाको सान्दर्भिक पक्षवाआयोजना खरिदकोप्रक्रियामा (प्रशासनिकप्रकृतिका परिवर्तन बाहेक) कुनै संशोधन गर्नुपरेमा सम्बन्धितअधिकारी वानिकायले पुनःअधिकार प्राप्तअधिकारी वानिकायको स्वीकृतिलिनुपर्नेछ ।
(८) नीजिनिकायसँगआयोजना सम्झौता गर्नुपूर्व आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन, आयोजना खरिदसम्बन्धीकागजात, प्रस्तावकहरूकाविवरण, र उपयुक्त ठानिएको प्रतिस्पर्धीको विवरणसमेत सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजना कार्यान्वयननिकायले पुनरावलोकनका लागि आयोजना स्वीकृत गर्ने अधिकारी वा निकायसमक्ष पेस गर्नेछ ।
(९) आयोजना स्वीकृत गर्ने निकायवाअधिकारीले आवश्यक देखेमा सार्वजनिकनीजि साझेदारी केन्द्रको रायलिई आयोजना स्वीकृतिगरी सम्बन्धितआयोजना कार्यान्वयननिकायमा पठाउनु पर्नेछ ।

११.७आयोजनाको खरिद प्रक्रिया

(१) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी अर्न्तगत्कार्यान्वयनहुने आयोजनाहरूको खरिद प्रक्रिया देहायबमोजिमहुनेछः-
(क) आसयपत्र(च्भत्रगभकत ायच भ्हउचभककष्यल० या क्षलतभचभकत ९भ्इक्ष०मागगर्ने ।
(ख) योग्यताका लागि दरखास्तमाग९च्भत्रगभकत ायच त्तगबषिष्अबतष्यल९च्ँत०गर्ने ।यसरी योग्यताका लागि दरखास्तमागगर्दा कागजातमाउल्लिखित मापदण्डका आधारमा योग्यतामा छनौट भएकादरखास्तवालाहरूको सङ्क्षिप्त सूची सार्वजनिक गर्ने ।
(ग) प्रस्तावको माग९च्ँए० गर्ने ।
(घ) प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन गरी योग्य प्रस्तावदाताहरूको छनोट गर्ने ।
(ङ) प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने ।
(च) आयोजनासम्झौता गर्ने ।

(२) खरिद प्रक्रियामाअपनाइएको विधिअनुसार योग्यताको चरण ९ऋँत० र प्रस्तावको चरण ९ऋँए०गरी एक वादुई चरणमा प्रस्तावमाग गर्न सकिनेछ । यस सम्बन्धीव्यवस्था देहायबमोजिमहुनेछनः-

(क) दश करोड रुपैयाँभन्दाकमआयोजना लागत भएका आयोजनाहरूको हकमा योग्यता सम्बन्धी दरखास्त र प्रस्तावसम्बन्धीविवरणहरू छुट्टाछुट्टै खाममा एकै चरणमा माग गर्नसकिनेछ ।

(ख) प्रथम चरणमा उल्लिखितप्राविधिक प्रस्तावहरूको छनौट नगरी दोस्रो चरणको आर्थिक प्रस्तावखोलिने छैन ।

(ग) पूर्वनिर्धारित मापदण्डको आधारमा प्राविधिक प्रस्तावमा छनौट भएका प्रस्तावदाताहरूको मात्रआर्थिक प्रस्तावखोलिनेछ ।

(घ) एक अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी आयोजना लागत भएका आयोजनाहरूको लागि अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रस्तावआह्वान गरिनेछ ।यस दफाको प्रयोजनको लागि सारभूत रुपमाप्रभावग्राही भएका प्रस्तावहरूको मात्रप्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

११.७

(क) आशयपत्रमागगर्ने (भ्इक्ष)

(१) बजारको अवस्थाबुझ्नवाआयोजनाकाबारेमा विस्तृत रूपमाजानकारी लिनवालाभ र जोखिमको अध्ययन गर्न वा सम्भावित इच्छुक प्रस्तावदाताहरू बारे जानकारी लिनबाहेक यो चरणएक ऐच्छिक चरणमात्र हुनेछ । आयोजना कार्यान्वयननिकायले आशयपत्रआह्वानगर्दाइच्छुक प्रस्तावदाताहरूबाट कस्ता प्रकारका विवरणहरू पेसगर्नुपर्ने हो सोहीअनुरूपमाग गर्नुपर्नेछ ।

(२) आशयपत्रको मूल्याङ्कनपश्चात्सङ्क्षिप्त सूचीतयार गर्ने वा सबैबाट एकैपटक दुई खाममा प्रस्तावहरू माग गर्ने वादुई चरणको प्रस्तावमाग गर्ने भन्ने निर्णय आयोजना कार्यान्वयननिकायलेगर्नुपर्नेछ ।

(३) भ्इक्ष्मा छनौट भएका सबै प्रस्तावदाताहरूलाइऋँए मा समावेश गराइने छ । तर भ्इक्ष को चरणमा पनि सङ्क्षिप्त सूचीतयार गर्ने आयोजना कार्यान्वयननिकायको निर्णय भएमा यस्तो व्यहोरा भ्इक्षआह्वानगर्दाको सूचनामा नैस्पष्ट उल्लेखगर्नुपर्नेछ ।

११.७ (ख) खरिद प्रक्रियाको प्रथम चरण :योग्यताको लागि दरखास्तमाग गर्ने चरण ९ऋँत० (१) यस चरणमाउल्लिखितब्यवस्थाअनुसार इच्छुक आवेदकहरूले योग्यताको लागि दरखास्तपेस गर्न सक्नेछन् ।यस्तादरखास्तहरूमा समग्र प्राबिधिक तथा वित्तीयक्षमताहरू प्रस्तुत गरिएको हुनेछ र त्यस्ता दरखास्तहरूकोसमग्र प्राबिधिक तथा वित्तीयक्षमता योग्यतासम्बन्धीकागजातमाउल्लिखित मापदण्डहरूका आधारमामूल्याङ्कन गरी योग्यतानिर्धारण गरिनेछ ।

(२) यो चरणमा इच्छुक दरखास्तवालाहरूले थप केही प्रस्ट गर्न चाहेमा वाकुनै जानकारी लिनचाहेमा सो गर्न सक्नेछन। आयोजनाको प्रकृति हेरी दरखास्तदिने समय अगावैसम्बन्धितपक्षहरुसँग छलफल गर्न सकिनेछ ।

(३) सबै दरखास्तहरुलाई पूर्व निर्धारित मापदण्डका आधारमा आयोजना कार्यान्वयननिकायले पारदर्शी ढंगले एक समिति गठन गरी सो समितिबाट मूल्याङ्कन गर्नेछ, र यस्तो कार्यमा बाह्यविशेषज्ञहरूको पनि सहयोग लिन सकिनेछ ।

(४) यसचरणमा छनौट भएका दरखास्तवालाहरूलाईयोग्यतानिर्धारण गरिएका दरखास्तवालाहरूको नामकरण गरी उक्त दरखास्तवालाहरूलाई मात्र प्रस्तावआह्वान गर्ने चरणमा समावेश गरिनेछ ।

११.७ (ग) खरिद प्रक्रियाको द्वितीय चरण : प्रस्तावमाग गर्ने चरण ९ऋँए०

(१)प्रस्तावआह्वान गर्ने चरणको उद्देश्य देहायबमोजिमहुनेछ :-

(क) आयोजना सम्झौताका सम्पूर्ण प्रावधानहरू उल्लेख गर्ने ।

(ख) मूल्याङ्कनप्रक्रिया स्पष्ट उल्लेख गर्ने ।

(ग) सर्तहरु स्पष्टउल्लेख गर्ने,

(घ) प्रस्तावतयार गर्ने र बुझाउने बारे मिति तथा प्रक्रियाहरु स्पष्ट गर्ने ।

(ङ) उपयुक्त प्रस्तावदाता छनौट गर्न प्राबिधिक तथा आर्थिक प्रस्तावहरूका पूर्ण विवरण माग गर्ने ।

(२) दफा ११.७ (ख) को चरणबाट योग्यभई छनौट भएका दरखास्तवालाहरूबाट मात्रै प्रस्तावसम्बन्धीकागजातमाउल्लेख गरिएकाप्रावधानअनुसार प्रस्ताव आमन्त्रण गरिनेछ ।

(३) प्रस्तावदुई खण्डमा विभाजन गरिएकाहुनेछन् । प्रथम खण्डमा आयोजनालाई आवश्यक पर्नेकार्यान्वयनको अवधारणा, प्रयोग गर्न सकिने नवीनतमप्रबिधि र अन्यप्राबिधिकविवरणहरू समावेश गर्नुपर्नेछ भनेद्वितीय खण्डमा आर्थिक प्रस्तावहरूहुनेछन्जसमाबोल/दरभाउ/मूल्य र अन्यमाग गरिएकाविवरणहरू संलग्न गरिनेछन् । साधारणतया आर्थिक प्रस्तावमागणना गर्न सकिने कुनैक्ष्लनभि एबचकभतभचको मात्रबोल/दरभाउ/मूल्यवा परिमाण माग गरिनेछ, जसको आधारमा प्रस्तावदाताको छनौट गर्न सकिनेछ ।

(४) आयोजनाको प्रकृति हेरी कुनै खास आयोजनाहरूमासार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रको सिफारिसमा त्तगबष्तिबतष्खभ उबचकभतभचपनि राख्न सकिनेछ । तर यसरी राख्दा, यसको मूल्याङ्कन कसरी र कुनविधिकाआधारमा गणना गरिने हो, उल्लेख गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(५) आयोजनाको प्रारूपतयार गर्दा यस्ता एबचकभतभचमा अन्य कुराहरूकाअतिरिक्त सरकारी अनुदानको आवश्यकता, वार्षिक भुक्तानी, उपभोक्ताले भुक्तानी गर्ने शुल्क, रोयल्टीको बाँडफाँड, अग्रीमप्राप्तहुने रोयल्टी ९ग्उाचयलत चयथबतिथ०वार्षिक रोयल्टी, आयोजनाअवधिआदिकुराहरू समावेश गर्न सकिनेछ ।

(६) प्रस्ताव सँगै प्रस्तावजमानत(द्यष्म क्भअगतष्तथ)र सम्झौता गर्नु अघि कार्यसम्पादनजमानत(एभचायचकबलअभ न्ाबचबलतभभ) दाखिला गर्नुपर्नेछ । जमानत रकमकतिहुने भन्ने सम्बन्धीविषय सम्भाव्यताअध्ययनमाउल्लिखितआयोजना लागतअनुसार निर्णय लिइनेछ ।

(७) प्राबिधिक प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन सम्पन्नभई छानिएका प्रस्तावदाताहरूको मात्रआर्थिक प्रस्तावखोलिनेछ ।

(८) प्रस्तावआह्वानगर्दा आयोजना सम्झौताको मस्यौदासमेत संलग्न गर्नुपर्नेछ । यस्तो आयोजना सम्झौता मस्यौदामा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायको र नीजिनिकायहरूको अधिकार र दायित्व स्पष्ट उल्लेख गर्नुका साथै देहायकाविषयहरू उल्लेख हुनेछन्:-

(क) आयोजना अवधि ।

्(ख) इस्पेसिफिकेसनर/वा गुणस्तर ।

(ग) अनुगमनप्रक्रिया ।

(घ) दुवै निकायहरू बिच लागुहुने क्षतिपूर्ति, हानि नोक्सानी भराउनेब्यवस्था, पुरस्कारतथा अन्यदायित्व सम्बन्धीब्यवस्था ।

(ङ) काबु वाहिरको परिस्थिति, सम्झौताको समाप्ति, कानुनमाहुने परिवर्तन र कार्यक्षेत्रमाहुने परिवर्तन जस्ता विषयमाकुनै विवादउत्पन्नभएमा समाधान गर्ने विधि र प्रक्रिया, तथा क्षतिपूर्तिको तरिका ।

(च) सूचनाआदानप्रदानसम्बन्धीब्यवस्था ।

(छ) सार्वजनिकनीजि साझेदारी आयोजनामाउल्लिखितप्रावधानअनुसार संरचनाहस्तान्तरण गर्ने प्रक्रिया ।

(ज) सेवाशुल्क सम्बन्धीविवरण ।

(झ) सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति र/वा स्वपुँजी सम्बन्धीब्यवस्था ।

(ञ) जोखिमको बाँडफाँड र आयोजना अवधिमा जोखिमब्यवस्थापन गरिने विधि ।

(ट) सार्वजनिक सम्पत्तिप्रयोग गरे बापतनीजिनिकायले तिर्नुपर्ने रोयल्टी र/वा भाडा र/वालिजबापतको शुल्क ।

(ठ) अन्यआवश्यकविषयहरू ।

९) यो चरणमा भागलिने सबै योग्यतानिर्धारण गरिएका प्रस्तावदाताहरूलाई आ-आफ्नो कुरा सोधनी गर्न वा स्पष्ट पार्न एक पटकको अवसर प्रदान गर्नप्रस्तावप्रस्तुत गर्नु अगावैछलफल गर्न सकिनेछ । जटिल प्रकृतिकाआयोजनाहरूको लागि एक पटकभन्दा बढी छलफल गर्न सकिनेछ ।

११.७ (घ) प्रस्तावको मूल्याङ्कन

(१) प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन गर्ने र उपयुक्त प्रस्तावदाताको छनौट गर्ने कार्य प्रस्तावमाउल्लिखितमूल्याङ्कनकाआधारमा गरिनेछ । योप्रक्रियापारदर्शी हुनेछ र यसलाई गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्र वा राष्ट्रिय योजना आयोग तथा अर्थ मन्त्रालयसमेतको प्रतिनिधित्व रहेको एक समिति गठन गरी उक्त समितिबाट पूर्व निर्धारित मापदण्डका आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

(२) सारभूतरुपमाप्रभावग्राही प्रस्तावहरूलाई मात्रमूल्याङ्कनमा समावेश गरिने छ ।

(३) प्राबिधिक तथा आर्थिक प्रस्तावहरू अलग-अलग समयमा प्रस्तावदाताहरूलाई आमन्त्रण गरी खोलिनेछ ।

११.७ (ङ) नमुना दस्तावेजहरूको प्रयोग

(१) गाउँपालिकालेकुनै खास सार्वजनिक-नीर्जि साझेदारी आयोजना वा क्षेत्र वादुवैलाई उपयोगीहुने नमुनाचँए, च्ँतनमुनाआयोजना सम्झौताहरू विभिन्नसमयमा जारीगर्नेछ ।

(२) आयोजना कार्यान्वयननिकायले दश करोड भन्दा बढी आयोजना लागत भएका सम्पूर्णसार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाहरूमानमुना दस्तावेजहरुलागु गर्नेछ ।

(३) दश करोड रुपैयाँभन्दाकमलागत भएका आयोजनाहरूको हकमा यसै नीति र अर्न्तगतबन्ने कार्यविधिकाउपयोगीप्रावधानहरूलाई आत्मसात गरी छुट्टैआयोजनासम्झौताहरूप्रयोग हुनसक्नेछन।

११.७ (च) प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने र आयोजना सम्झौता गर्ने

(१) सम्पूर्ण प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कनपूर्व निर्धारित मापदण्डका आधारमा सम्पन्न गरी कानुनद्वारा अधिकार प्राप्तअधिकारीबाट उपयुक्त प्रस्तावदाताको प्रस्ताव स्वीकृत गराई गाउँपालिकालेस्वीकृत प्रस्तावदातालाई नीजले प्रस्तुत गरेको प्रस्ताव स्वीकृत भएको व्यहोराको पत्र जारीगर्ने छ ।

(२) सो पत्रमाआयोजना सम्झौता गर्न उपस्थितहुँदा पूरा गर्नुपर्ने औपचारिकता र पेस गर्नुपर्ने कागजातहरूको विवरण उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

(३) स्वीकृत भएको प्रस्तावदातालेतोकिएको समयभित्रआयोजना सम्झौता गर्न स्वीकार गरेको पत्र लेखीगाउँपालिकामा पेस गर्नुपर्नेछ ।

(४) अधिकार प्राप्तअधिकारी वा निकायबाट स्वीकृतिप्राप्त भएपछि मात्रनीजिनिकायसँगआयोजनाको आयोजना सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।आयोजनाको प्रस्ताव(चँए) स्वीकृत गर्ने अधिकारी कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिमहुनेछ ।

(५) प्रस्तावआह्वानगर्दा संलग्न गरिएको मस्यौदा आयोजना सम्झौतालाई अन्तिम रूप दिई प्रस्तावदातावानीजहरूले खोलेको नीजिकम्पनी र गाउँपालिकाका अधिकार प्राप्तअधिकारी बीचआयोजना सम्झौता गरिनेछ ।

(६) आयोजनाको सम्झौतागर्दा प्रस्तावको चरणमासंलग्न गरिएको आयोजनासम्झौताकोमस्यौदामाउल्लिखितबुँदाहरूमाकुनैपरिवर्तन गरिने छैन । कुनै कारणवशपरिवर्तन गर्नुपरेमा, परिवर्तन हुने बुँदाहरूमा प्रस्तावदर्ता गर्ने समय अगावै सम्पूर्णप्रस्तावदाताहरूलाई जानकारी गराइएको हुनुपर्नेछ । सम्झौतालाई अन्तिम रूप दिनआवश्यक पर्ने स-सानाप्रशासनिक

कुराहरूप्रस्तावमूल्याङ्कन र उपयुक्त प्रस्तावदाता छनौट गर्ने कार्यलाई कुनै फरक नपर्ने गरी मात्र संशोधनवा परिवर्तन गर्न सकिनेछ ।

स्पष्टिकरण :यहाँआयोजना सम्झौताभन्नाले सार्वजनिक र नीजिक्षेत्र बिच सम्पन्न गरिने विभिन्न सम्झौतावा ठेक्का सम्झौतावा सहुलियत सम्झौता/ठेक्का समेतलाई जनाउने छ
।

११.८ सोझै प्राप्त भएका प्रस्तावहरू९ग्लकयष्अिष्तभम एचयउयकबकि०

(१) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले आह्वाननगरेका तर कुनै इच्छुक नीजिनिकायबाट पहिचान गरी कार्यान्वयनका लागि अनुरोध गरिएकाकुनै आयोजनाका लागि प्राप्तहुनेप्रस्तावहरूलाई सोझै प्राप्त भएका प्रस्तावको रुपमालिइनेछ ।

(२) देहायकोअवस्थामा यस्ता प्रस्तावहरूलाई प्रक्रियामा लैजान सकिनेछ :-

(क) यस प्रयोजनका लागि पहिले प्रस्तावआह्वान गरिएको तर सफल प्रस्तावदाता
छनौट गर्न नसकिएकोमा वा

(ख) यस्ता आयोजना जसमाप्रोप्राइटरी सामानहरू मात्रप्रयोग हुने र त्यस्ता सामानहरूत्यस्तो निजीनिकायसँगमात्रउपलब्धहुने भएमावा,

(ग) नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले रणनीतिक रुपमा महत्वपूर्ण भनी निर्णय गरेकोमा ।

(३) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले यस्ता सोझै प्राप्त भएका आयोजना प्रस्तावहरूलाई पुनरावलोकन गर्दा आकर्षक र लाभदायी देखिएमात्यस्तो आयोजना/प्रस्ताव पेसगर्नेप्रस्तावकलाई माथि२ (क) मा उल्लेख भएको अवस्थाबाहेक सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन पेस गर्नलगाउन सक्नेछ । त्यसो गर्दा कार्यान्वयनहुनगइरहेका वा कार्यान्वयनभइरहेकाआयोजनाहरूसँग नबाझिने गरी वाबाझिने अवस्थाआएमा यो प्रस्तावलाई अघि बढाउनु पर्ने स्पष्ट आधारहरू आयोजना कार्यान्वयननिकायले लिखितरूपमाउल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

(४) सोझै प्राप्त भएको आयोजना प्रस्तावपहिले आह्वान गरिएको तरप्रस्तावदाताछनौट गर्न नसकिएको अवस्थाभएमा र त्यसरी प्राप्त भएको प्रस्तावउपयुक्तलागेमासार्वजनिक-नीजिगाउँपालिकामाउपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कब०का लागि पठाइनेछ ।

(५)आयोजना लागत दस करोड रूपैयाँभन्दा बढी भएमाजुनसुकै आयोजना वाजुनसुकै आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायभएपनि नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्को सैद्धान्तिक स्वीकृतिलेमात्रप्रक्रिया अघि बढाउन सकिनेछ ।तर दस करोड रूपैयाँभन्दाकमआयोजना लागत भएका र/वा सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष९ख्ँ०वा सरकारी अनुदानआवश्यकनभएकाआयोजनाहरूको हकमागाउँपालिकाले प्रदेश तथा संघ सरकारसंग समन्वय गरी आयोजनाको प्रक्रिया अगाडि वढाउन सक्छ ।

(६) आयोजनाको प्रक्रिया अघि बढाउने स्वीकृतिहुँदाको समयमा प्रस्ताव गरिएको आयोजनाको संरचनात्मकव्यवस्थामाप्रस्तावकले पछि कुनै परिर्वतनगरेको भएमा सो व्यहोरासमेतउल्लेख गरी गाउँपालिकाले सो व्यहोरा सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रलाई जानकारी गराउने छ ।

स्पष्टिकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि प्रस्तावकभन्नाले सोझै आयोजना प्रस्ताव पेश गर्ने व्यक्तिवानिकायलाई सम्झनु पर्दछ ।

(७) माथिउल्लिखितखण्ड (२)(ख) र(ग)अनुसार सोझै आयोजना प्रस्तावप्राप्तभएमा प्रस्तावसँग संलग्न सम्भाव्यताअध्ययनलाई आयोजना गाउँपालिकाले अध्ययन गर्नेछ ।अध्ययनमा सार्वजनिकहितहुने देखिएमागाउँकार्यपालिकाको सैद्धान्तिक स्वीकृतिलिई देहायबमोजिमथपप्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।

(क) आयोजना कार्यान्वयननिकायले आयोजनाकोसंरचनात्मकप्रारूपतयार गरी सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रबाट उपयुक्तताकोलेखाजोखा९ब्उउचबष्कब०गराई प्रस्तावआह्वान गर्नुपर्नेछ । यस्तो प्रस्तावमा

प्रस्तावकले पनिभागलिनपाउनेछ । यस्ता प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन भएपछि छनौट योग्यप्रस्तावदाताले कबोल गरेका सर्तहरूसँग प्रस्तावकले पहिले पेस गरेको सर्तलाई तुलना गरिनेछ र पहिले पेसगर्ने प्रस्तावकउक्त प्रस्तावदाताको प्रस्तावको सर्तमा काम गर्न मन्जुर हुने भएमा ३० दिनभित्रमन्जुर गरी कामलिनसक्नेछ ।

(ख) प्रस्तावकले प्रस्तावमाभागनलिएमावा छनौट योग्य प्रस्तावदाताको प्रस्तावअनुसार काम गर्न स्वीकार नगरेमा प्रस्तावकलाई आयोजना प्रदान गरिने छैन । यदि प्रस्तावकले आयोजनास्वीकार गरेमाछनौट योग्यप्रस्तावदातालाई चँए मा उल्लिखित प्रस्तावतयार गर्न लागे बापतको रकमभुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

(ग) यदि प्रस्तावकले प्रस्तावमाभागलिएको तर छनौट योग्य प्रस्तावदाताहुननसकेको र छनौट योग्य प्रस्तावदाताले पेस गरेको प्रस्ताव स्वीकार पनिनगरेको अवस्थामा प्रस्तावकलाई चँए मा उल्लिखित रकम छनौट योग्य प्रस्तावदाताले भुक्तानी गर्नेछ ।

(घ) यदि प्रस्तावकएकमात्र प्रस्तावदाताभएमाचँए मा उल्लिखित सर्तहरूकाआधारमा प्रस्तावदाताको प्रस्ताव स्वीकृत गर्न सकिनेछ । कुनै कारणले यस्तो अवस्थामापनि प्रस्तावदाताको प्रस्तावआयोजना कार्यान्वयन निकायबाट स्वीकृत नभएमाआयोजना कार्यान्वयननिकायले प्रस्तावकलाई पूर्वनिर्धारित प्रस्तावतयार गर्दा लागेको खर्च भुक्तानी गर्नेछ ।

११.९सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको लागि जग्गाप्राप्ति

(१)सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने जग्गागाउँपालिकाले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायलाई उपलब्ध गराउनेछ ।

(२) गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनाको लागि जग्गाप्राप्तगर्दा जग्गाप्राप्ति सम्बन्धीप्रचलित कानुन तथा पूर्वाधार विकासका लागि जग्गाप्राप्ति, पूनर्वास तथा पूनर्स्थापना सम्बन्धीनीति, २०७१ मा उल्लेख भएबमोजिमहुनेछ ।

(३) आयोजनाको प्रकृति हेरी सो जग्गाबापतभुक्तानी भएको क्षतिपूर्ति रकमको सम्पूर्ण वाआंशिक रकमखरिद सम्वन्धीकागजातमाउल्लेख भएअनुसार नीजिनिकायबाट शोधभर्ना गराउने वा यसरी सरकारी सम्पत्तिप्रयोग गरेबापतनीजिनिकायबाट रोयल्टीअसुल गर्नसकिने छ ।

(४) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीआयोजनाको लागि जग्गाप्राप्तगर्दा हदबन्दीभन्दा बढी राखेकोजग्गा, सरकारबाट प्राप्त गरिने जग्गा, घरसहितकाजग्गाहरूको पुनर्स्थापना, स्वीकृतिनलिईबनाएका घर तथा बालीजफत गर्ने तथा जग्गाप्राप्ति सम्बन्धीअधिकारहरूका सम्बन्धमाजग्गाप्राप्ति सम्बन्धीप्रचलितकानुन, यस सम्बन्धीनीतितथा विभिन्न समयमा नेपाल सरकारले जारी गरेका आदेशहरूको अवलम्बन गरिनेछ ।

(५) गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनालाई आवश्यक पर्ने जग्गामध्ये असीप्रतिशतजग्गाप्राप्तनगरेसम्म त्यस्तो आयोजनाको आयोजना सम्झौतागरिने छैन ।

११.१० जोखिम र लाभको बाँडफाँडप्रक्रिया

(१) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाआयोजनाहरूको जोखिम तथा लाभको बाँडफाँड तथा व्यवस्थापन गर्न'सार्वजनिकहितको सिद्धान्त' लाई केन्द्रमा राखीजोखिमव्यवस्थापन गर्न सबैभन्दा सक्षमनिकायलाई उक्त जोखिमको मुख्य हिस्सा दिइनेछ ।

(२) जोखिम तथा लाभको बाँडफाँडको प्रारूपआयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन र अवसरको विश्लेषण गर्दाको समयमाउल्लिखितविवरणमा आधारित हुनेछ र जोखिम तथा लाभकोबाँडफाँडको बिषयलाई आयोजना सम्झौतातयार गर्दा विशेष व्यवस्थाका रूपमा राखिनेछ ।

(३) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको जोखिम तथा लाभको बाँडफाँडतथा व्यवस्थापनगर्दा प्रचलित सिद्धान्तको सीमाभित्र रही देहायबमोजिम गरिनेछ :

(क) आयोजनासँग सम्बन्धितपूर्वानुमान गर्न सकिने सम्पूर्ण जोखिम सम्बन्धीजानकारी एकैसाथ सङ्कलन गरी त्यस्ता जोखिमहरूको व्यवस्थापनआयोजना सम्झौतागर्दाकै समयमा गरिनेछ ।
(ख) आयोजनासँग सम्बद्ध नीजितथा सार्वजनिकदुवै निकायको नियन्त्रण बाहिरकाजोखिमहरू माथिउल्लिखित सिद्धान्तको आधारमा सम्झौतानुसार निक्र्यौल गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
(ग) आयोजना सम्झौतामा जोखिमको सीमानिर्धारण गर्न सकिनेछ ।
(घ) आयोजना सम्झौतामापूर्वानुमान गर्न कठिन पर्ने र उच्च परिवर्तनशील सर्तहरूको सम्बन्धमापुनरावलोकन गर्ने प्रक्रियाको व्यवस्था गरिनेछ । यस्तो पुनरावलोकन गर्ने सम्बन्धीव्यवस्था सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रद्वारा जारीहुने निर्देशिकामापुनरावलोकन गर्ने अवधि, आधार, मापक, र त्यसले पार्ने प्रभाव जस्ता व्यहोरा उल्लेख गरिनेछ ।
(ङ) डिजाइन,निर्माण, आयोजना व्यवस्थापन, वातावरणीय नियमहरूको पालना, गुणस्तर, प्राबिधिक स्तर र दक्षता सम्बन्धी जोखिमनीजि क्षेत्रको निकायलाई दिइनेछ।
(च) सेवाआयोजनाको लागत र वित्तीयब्यवस्थापनखर्च, शुल्क असुली तथा मुनाफासम्बन्धी जोखिमनीजि क्षेत्रको निकायलाई मात्रदिइनेछ ।
(छ) अनुमति र स्वीकृति, जग्गाप्राप्ति, अन्तर-सरकारी निकायबिचको समन्वय र सरकारले दिने योगदानको रकम सम्बन्धी जोखिमको जिम्मेवारी आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायको हुनेछ ।
(ज) नीजिनिकायले आफ्नो खर्च लगाई बनाएको वापुनर्निर्माण गरेको सम्पत्तिआयोजना कार्यान्वयननिकायको स्वामित्वमा रहने भएमावा सम्झौताको अवधि समाप्त भएपछि गाउँपालिकालाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने भएमावा सम्झौता रद्द वाखारेज भएमा सो सम्बन्धीदायित्वआयोजना सम्झौतामाउल्लेख भएअनुसार फरफारक गरिनेछ । तर त्यस्तो जोखिमको भार सम्झौता रद्द गर्नु परेको कारणमा आधारित हुनेछ ।
(झ) काबुबाहिरको परिस्थितिजन्यकारणबाट सिर्जना भएका प्रत्यक्षवाअप्रत्यक्ष जोखिमहरूबिमाद्वारा ब्यवस्थापन गरिनेछ, बिमाद्वारा ब्यवस्थितहुननसकेका विषयहरूको बारेमा आयोजना सम्झौतामाउल्लेख भएबमोजिमहुनेछ ।
(ञ) आयोजनाको लाभको बाँडफाँड गर्दा सो आयोजनाको सम्झौतागर्दाकै अवस्थामाविशेषब्यवस्थाका रूपमाउल्लेख गरिनेछ ।
स्पष्टिकरण : यस सम्बन्धीअन्यविस्तृत ब्यवस्थाआयोजना सम्झौतामाउल्लेख भएबमोजिमहुनेछ ।

११.११ नीति कार्यान्वयन योजना

(१) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाका सम्बन्धमा ऐन,नियम, निर्देशिका तथा मार्गदर्शन बनाउँदाप्रस्तुतनीतिलाई आधार मानिनेछ ।
(२) यस नीतिको कार्यान्वयनका लागि गाउँकार्यपालिकाले एक वर्षभित्रआयोजना तयारी सहजिकरण कोष तथा सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष सञ्चालनका लागि निर्देशिकातयार गर्नेछ रसार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रलेयो नीति स्वीकृत भएको एकवर्षभित्रआयोजनाको मूल्याङ्कन, स्वीकृति, खरिद सम्बन्धीनमुना दस्तावेज तयार गरी जारी गर्नेछ ।
(३) सार्वजनिकनीजि साझेदारी केन्द्रले यो नीति कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धितनिकायहरूको बिचमा समन्वय गरी आवश्यककार्ययोजना कार्यान्वयनमाल्याउनेछ ।
(४) यसै नीतिलाई आधार मानीगाउँपालिकाले विद्यमान“सार्वजनिकनीजि साझेदारी नीति २०६०” परिमार्जन गर्नुपर्नेछ ।

११.१२ विवाद समाधान

(१) आयोजना सम्झौतामाप्रचलित नेपाल कानुन लागूहुनेछ ।

(२) आयोजना सम्झौताको व्याख्यावा कार्यान्वयनका सम्बन्धमाकुनै विवादउत्पन्नभएमात्यस्तो विवादपक्षहरू बिच वार्ता/छलफल गरी आपसी सहमतिमा समाधान गरिने छ ।

(३) कुनै विवादको विषयमाआपसी सहमतिहुननसकेमा त्यस्तो विवादमध्यस्थता ऐन, २०५६ अनुसार समाधान गरिनेछ ।

(४) आयोजना सम्झौताको पक्षविदेशीलगानीकर्ता वाविदेशीलगानीमा स्थापितकम्पनीभएमामध्यस्थता सम्बन्धीकार्यविधिआयोजना सम्झौतामाउल्लेख गर्दा विवाद समाधान गर्ने कार्यविधिअवलम्बन गर्न सकिनेछ । यस सम्बन्धीस्पष्ट व्यवस्थाआयोजना सम्झौतामाउल्लेख गरिनेछ ।

(५) विशेष प्रकृतिकाआयोजनाहरूमा छुट्टैव्यवस्था गर्नुपर्ने देखिएमा सम्झौतामाउल्लेख भएबमोजिमगाउँकार्यपालिकाको निर्णय अनुसार हुनेछ ।

१२. संस्थागत संरचना

सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीमा सञ्चालनहुने आयोजनाहरूको पहिचान, प्राथमिकीकरण, स्वरूप, तयारी तथा स्वीकृति गर्न गराउन तथा निर्माण/सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहजिकरण गर्न सार्वजनिक-नीजि साझेदारी निर्देशक समितिको गठन, सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रको स्थापना तथा अन्य संरचनात्मकव्यवस्था देहायबमोजिममिलाइनेछ ।

१२.१ सार्वजनिकनीजिसाझेदारी निर्देशक समिति

(१) यो नीतिको कार्यान्वयन गर्ने क्रममापचास करोड रूपैयाँ र सो भन्दा बढी आयोजना लागत भएका र/वा सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष र/वा सरकारी अनुदान र/वाकुनै राजस्व छुट गर्नुपर्ने आयोजनाहरूकोलागि सम्भाव्यता अध्ययन अनुसार सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनाहरुकोखरिद प्रक्रिया सुरु गर्न स्वीकृतिदिने तथा नीतिगत समन्वय र मार्गदर्शन गर्न देहायबमोजिमको एक सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी निर्देशक समिति रहने छ । समितिले आवश्यकताअनुसार संघ तथा प्रदेशस्तरका मन्त्रालयवानिकायका सचिववापदाधिकारी र/वा सम्बन्धितनिकायको विशेषज्ञ वा विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ :

(क) गाउँपालिकाका अध्यक्ष, अध्यक्ष

(ख) गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष, सदस्य

(ग) वडाध्यक्षहरु मध्ये गाउँपालिकाले मनोनयन गरेको १ जना महिला सहित ३ जना वडाध्यक्षहरु सदस्य

(घ) गाउँपालिकाको आर्थिक प्रशासनशाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(ङ) गाउँपालिकाको प्रशासनशाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(च) गाउँपालिकाको योजना शाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(छ) गाउँपालिकाको शिक्षाशाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(ज) गाउँपालिकाको स्वास्थ्यशाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(झ) गाउँपालिकाको कृषिशाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(ञ) गाउँपालिकाको पशु विकास शाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(ट) गाउँपालिकाको महिला, वालवालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य

(ठ) गाउँपालिकाको भौतिकपूर्वाधार शाखाको अधिकृत कर्मचारी, सदस्य सचिव

(२) निर्देशक समितिको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिमहुनेछ :-

(क) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण नीतिगतविषयहरूमामार्गदर्शन गर्ने ।

(ख) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमा सञ्चालनहुने आयोजनाका क्षेत्रहरू पहिचान गर्ने ।

(ग) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीका लागि लगानीका क्षेत्रहरू पहिल्याउने ।

(घ) उपदफा १२.१(१) मा उल्लिखित सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाआयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, खरिद सम्बन्धीकागजात तथा मस्यौदा आयोजना सम्झौतालगायतआयोजनालाइखरिद प्रक्रियामा लैजान स्वीकृतिप्रदान गर्ने ।

(ङ) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमा सञ्चालितआयोजनाको कार्यान्वयनमा सम्बद्ध निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।

१२.२ सार्वजनिक-नीजि साझेदारी नियमन समिति

सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रको कार्यलाई ब्यवस्थितबनाउन, केन्द्रलाई आवश्यकमार्ग निर्देश गर्न र आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकाय बिच समन्वय र सहजिकरण गर्न गाउँपालिकाका उपाध्यक्षको अध्यक्षतामागाउँपालिकाको भौतिकपूर्वाधार शाखा, आर्थिक प्रशासनशाखा, योजना शाखा, सामाजिकविकास शाखा, सदस्य तथा भौतिकपूर्वाधार शाखाकाशाखाप्रमुखसदस्य सचिव रहने गरी एक सार्वजनिकनीजि साझेदारी नियमन समितिको गठन गरिनेछ ।

उक्त समितिले गाउँपालिकाका उपाध्यक्षमार्फत गाउँसभा, कार्यपालिकाको वैठकमा वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ ।

१२.३ सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्र

(१) सार्वजनिक-निजी साझेदारी अवधारणा अर्न्तगत्सञ्चालनहुने आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन तथा खरिद सम्बन्धीकागजातहरूको उपयुक्तता लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि० गर्न र गाउँपालिकालाईआयोजनाहरूको निर्माण, सञ्चालन तथा अन्यविषयहरूमा सहजिकरण गर्न एक सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

(२) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्र गाउँकार्यपालिकाको मातहतमा रहने छ ।

(३) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रमा एक प्रमुख र आवश्यकतानुसार सार्वजनिक ⁄वानीजिक्षेत्रका विज्ञहरूरहने छन्।

(४) सार्वजनिक-निजी साझेदारी केन्द्रकाकार्यहरू देहायबमोजिमहुनेछन्ः-

(क) सार्वजनिकनिकायहरूले प्रस्तुत गरेका आयोजना सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन, खरिद सम्बन्धीकागजात र नमुनाआयोजना सम्झौताहरूको स्वतन्त्रउपयुक्तताको लेखाजोखा९ब्उउचबष्कबि० गर्ने ।

(ख) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमा सञ्चालनहुने आयोजनाको तयारी, निर्माण र सञ्चालनमा सार्वजनिक तथा नीजिनिकायहरूलाई सहजिकरण गर्ने ।

(ग) गाउँपालिका सम्पूर्ण अङ्ग, निकाय, संयन्त्रहरूमासार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीक्षमताविकास कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

(घ) मुलुकभित्र र बाहिर सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धमाभए गरेका असलअभ्यासहरूको अध्ययन गर्ने, गराउने तथा देशभित्रतिनीहरूकोप्रवर्धन गर्ने ।

(ङ) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीका सम्बन्धमाभए गरेका अनुभवहरूलाई संस्थागत गर्नुका साथै नमुना दस्तावेज तथा दिग्दर्शन तयार गर्ने ।

(च) सम्भाव्यलगानीकर्ताहरू र बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग आयोजनामापुँजी तथा ऋण लगानी गर्ने वातावरण बनाउने सम्बन्धमा छलफल गर्ने गराउने ।

(छ) आयोजनाको पहिचान, प्राथमिकीकरण, छनौट, स्वीकृति, खरिद प्रक्रिया सम्बन्धीकागजात र आयोजनाको कार्यान्वयनलगायत हस्तान्तरणका सम्बन्धमाआवश्यकनिर्देशिकाबनाई जारी गर्ने ।

(ज) निर्देशक समितिले तोकेका अन्यकामहरू गर्ने ।

१२.४ आयोजना कार्यान्वयननिकाय९एक्ष्७ तथा आयोजना कार्यान्वयनएकाइ९एक्ष्ग०को ब्यवस्था

(१) गाउँपालिकाआयोजना कार्यान्वयननिकायका रूपमा रहने छ र यसले आयोजना कार्यान्वयनइकाइ गठन गर्नेछ ।
(२) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी सम्बन्धीआयोजनाहरूको तयारी, अध्ययन तथा खरिद प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थितबनाउनतथानीजिनिकायसँग सहयोग, समन्वय, सम्झौता समेत गर्न गाउँपालिकाले सम्बन्धितआयोजनाका लागिआयोजना कार्यान्वयनइकाइहरू गठन गरी सोहीइकाइमार्फत् आयोजनाहरू कार्यान्वयनगर्नेछ ।
(३) प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापितलगानीबोर्ड नेपालले आयोजना स्विकृत गरी सम्झौता गरेकोमा त्यस्तो आयोजनाका लागि वित्तियव्यवस्थापन९ँष्लबलअष्बा ऋयिकगचभ०को काम सम्पन्नभए पछि आयोजना कार्यान्वयनका लागि लगानीबोर्ड नेपालले आयोजना गाउँपालिकालाई हस्तान्तरण गर्नेछ । यसरी कार्यान्वयन गरिने आयोजनाको तयारीको प्रारम्भिक चरण देखि नै लगानीबोर्डनेपालले गाउँपालिकासंग समन्वय गर्नेछ ।

१३. आर्थिक पक्ष

१३.१ बजेट व्यवस्था

(१) राष्ट्रियस्तरका आयोजनाका लागि आयोजना कार्यान्वयननिकायले बजेट प्रस्ताव गरी अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगमा पठाउनु पर्नेछ । सम्बन्धितआयोजना कार्यान्वयननिकाय र राष्ट्रिय योजना आयोगसँग परामर्श गरी अर्थ मन्त्रालयले सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी आयोजनाका लागि विनियोजन गर्नुपर्ने बजेटका सम्बन्धमाअन्तिम निर्णय लिनेछ । त्यस्तो विनियोजनको विस्तृत विवरण नेपाल सरकारको वार्षिक बजेट तथा सम्बन्धित स्थानीयनिकायको विनियोजित बजेटमा उल्लेख गरिनेछ ।
(२) गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाको बजेट विनियोजन सम्बन्धमा निर्णय गर्नेछ । यस्तो आयोजनाको लागि छुट्याइएको बजेट गाउँपालिकाको वार्षिक योजना पुस्तिकामाउल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
(३) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारी केन्द्रलाई आवश्यक पर्ने प्रशासनिक तथा अन्यखर्च प्रत्येक वर्षबजेटमा ब्यवस्था गरिनेछ ।

१३.२ क्षमताविकास

आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सार्वजनिक तथा नीजिनिकायहरूकाजनशक्तिहरूकोक्षमताविकास गर्न विभिन्नकार्यशाला, गोष्ठी, भेला, सम्मेलन तथा तालिमकार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । त्यस्तो कार्यको संयोजन गर्न गाउँपालिकालेआवश्यकताअनुसार परामर्शदाताहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

१३.३ विज्ञहरूको नियुक्ति

गाउँपालिकाले सम्पूर्ण वाआंशिक समय काम गर्ने गरी सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीकाआयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा, खरिद प्रक्रिया तथा अन्य सम्बन्धितकामको लागि विज्ञहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ । गाउँपालिकालेआयोजना तयारीको क्रममा र खरिद सम्बन्धीकागजातको मूल्याङ्कन चरणमा आवश्यकताअनुसार सार्वजनिक-निजी साझेदारी केन्द्रको सहयोग लिन सक्नेछ ।

१३.४ आयोजना तयारी सहजिकरण कोष९एचयवभअत एचभउबचबतष्यल ँबअष्ष्तिथ ँगलम०

(१) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी नीतिबमोजिम कार्यान्वयनहुने आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन, परामर्श सेवा, चुनौती र अवसरहरूको विश्लेषण गर्न गाउँपालिकाले एउटा आयोजना तयारी सहजिकरण कोष खडा गर्नेछ ।
(२) आयोजना तयारीसहजिकरण कोषकोव्यवस्थापन तथा परिचालननिर्देशिकामाउल्लेख भएबमोजिमहुनेछ ।

१३.५ जग्गाप्राप्तिका लागि घुम्ती कोष ९च्भखयखिष्लन ँगलम०

(१) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीमा सञ्चालनहुने आयोजनाका लागि गाउँपालिकालेजग्गा अधिग्रहण गर्न जग्गाप्राप्तिका लागि घुम्ती कोषको व्यवस्था गर्नेछ ।
(२) कुनै आयोजनाहरूमाजग्गाप्राप्तिबापत भएको गाउँपालिकाकोखर्च नीजिक्षेत्रबाट रोयल्टी र/वा भाडा र/वालिजशूल्कर/वाशोधभर्ना बापतलिने गरी सम्झौता गर्न सकिने छ , रत्यसबापतप्राप्त भएको रकम यसै कोषमाजम्मा गरिनेछ ।

१३.६ सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोष ९ख्बदषष्तिथ न्बउ ँगलम०

(१) यस नीतिको कार्यान्वयनको लागि गाउँपालिकाले सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोषखडागर्नेछ ।
(२) सार्वजनिकनीजिसाझेदारी आयोजनाको प्रस्तावितआय स्रोतहरूको आधारमा खर्चको तुलनामाअनुमानितवित्तीयआयनपुगभई आयोजनाहरूको वित्तीयअवस्था सम्भाव्यनहुने अवस्थाभएमात्यसको लागि मात्रगाउँपालिकालेप्रत्यक्षपुँजिगतअनुदानको रूपमा सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोषबाट वित्तीय सहयोग प्रदान गर्न सक्नेछ । यसरी दिइने पुँजीगतअनुदानआयोजनालाई वित्तीय रूपले सम्भाव्यबनाउनका लागि मात्रउपलब्ध गराइनेछ । यस कोषबाट नपुग रकमलिने आयोजनाका सम्बन्धमापुँजीगतअनुदानदिने वाआयोजनालाई अन्य माध्यमबाट सम्भाव्यबनाउने भन्ने बारे गाउँपालिकाबाटआयोजनाको लेखाजोखागर्दाकै अवस्थामा सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रको सिफारिसमा निर्देशक समितिबाट निर्क्यौल गराई निर्णय गर्नुपर्नेछ ।
(३) सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोषस्वीकृत गर्दा आयोजनालाई नपुग रकमउपलब्ध गराउने सम्बन्धमाबनाइएको निर्देशिका अनुसरण गरिनेछ र यस्तो अनुदान स्वीकृत गर्दा आयोजनालाई सम्भाव्य गराउने अन्य सबै विकल्पहरू पर्याप्त र उपयुक्तनभएमामात्रअनुदान स्वीकृत गरिनेछ ।
(४) दफा १३.६ (३) मा उल्लिखितव्यवस्थाआयोजना कार्यान्वयननिकायले वार्षिक किस्तामाभुक्तानी गर्ने गरी निर्धारण भएका आयोजनामालागुहुने छैन । यस्तो अवस्थामानीजि क्षेत्रकानिकायले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले दिने वार्षिक किस्तामात्रपाउनेछ ।

१३.७पुँजीगत सहभागिता

(१) विशेष अवस्थामाआयोजना गाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनामा स्वपुँजी९भत्रगष्तथ०लगानी गर्न सक्नेछ । यस सम्बन्धी निर्णय स्पष्ट र लिखित रूपमा पुस्ट्याइएको आधारमा लिइनेछ ।
(२) बुँदा (१) मा उल्लिखितआधारको अतिरिक्तआयोजनाको आर्थिक सम्भाव्यता वृद्धि गर्ने, आयोजना कार्यान्वयननिकायको उपस्थितिबलियो बनाउने, लगानीकर्तालाई सहजवातावरण सिर्जना गराउने र आयोजनाको उचितअनुगमनको लागि सार्वजनिकपुँजीलगानीको दृष्टिबाट आवश्यक देखिने बिषयहरुलाई समेत आधारको रुपमालिइनेछ ।

१३.८ कर छुट तथा मिनाह

गाउँपालिकालेआयोजनाको प्रकृति र विशेषता हेरी सार्वजनिकनीजि साझेदारी आयोजनाको लागि कर छुट वामिनाहादिनआवश्यकभएमा कर सम्बन्धी ऐनमाव्यवस्था गरी छुट दिन सक्नेछ
।

१३.९ दीर्घकालीनवित्तीय स्रोतको व्यवस्था

(१) नीजि क्षेत्रलाई भौतिकपूर्वाधार र सेवामालगानी गर्न आवश्यक पर्ने दीर्घकालीनवित्तीय स्रोतका लागि ऋण प्रवाह गर्ने संयन्त्रविकास गर्न गाउँपालिकाले सहयोग गर्न सक्नेछ ।
(२) भौतिकपूर्वाधार र सेवामालामो अवधिको वित्तियलगानी गर्न अन्यमुलुकमाविकास गरिएकानयाँ संयन्त्रहरुको स्थापना सम्बन्धमागाउँपालिकालेआवश्यक अध्ययन गर्नेछ ।

१३.१० आर्थिक दायित्वव्यहोर्ने स्रोतहरू

(१) आवश्यकतानुसार संस्थागतब्यवस्थामिलाउने, आयोजना छनौट गर्ने, विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गराउने, आयोजनाको सुपरिवेक्षण गराउने र सफलनीजि क्षेत्र छनौट गर्ने जस्ताप्रशासनिकप्रक्रियाहरुमा लाग्ने खर्च गाउँपालिकाको स्रोतबाट ब्यहोरिनेछ ।

(२) जग्गाखरिद गर्ने कार्यमा लाग्ने खर्च गाउँपालिकाको स्रोतबाट आवश्यक परेमा सुरुमा ब्यहोरिने छ । तर आयोजनाको प्रकृति हेरी उक्तखर्च रकमनीजिक्षेत्रबाटशोधभर्ना गराउने वा रोयल्टी/भाडा/लिज शूल्कअसुल गर्ने भन्ने सम्बन्धमाआवश्यकब्यवस्थामिलाइनेछ ।

(३) आयोजना कार्यान्वयनगर्दा लाग्ने सम्पूर्ण आर्थिक दायित्वनीजि क्षेत्रबाट ब्यहोरिनेछ ।तर आयोजना कार्यान्वयनइकाइको प्रशासनिकखर्च गाउँपालिकालेब्यहोर्नेछ ।

१३.११ खर्च ब्यवस्थापन तथा लेखा परीक्षण

(१) सार्वजनिक तथा नीजि क्षेत्रको खर्च ब्यवस्थापन तथा लेखा परीक्षण कानुनद्वारा तोकिएकानिकायहरूलेगर्नेछन्।

(२) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाहरूको कार्यान्वयन तथा सञ्चालन चरणमा भएकाआम्दानी तथा खर्चहरूको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन नीजिनिकायले सार्वजनिकनिकायलाई वार्षिक रुपमा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

१४. कानुनी ब्यवस्था

(१) यो नीति कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकालेआवश्यक कानुनी ब्यवस्था गर्नेछ । सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाका सम्बन्धमाबन्ने ऐन, नियम, निर्देशिका तथा मार्गदर्शनहरूनिर्माण गर्दा यो नीतिलाई आधार मानिनेछ ।

(२) गाउँपालिकाले राष्ट्रिय योजना आयोगसँग परामर्श गरी आयोजना तयारी सहजिकरण कोष सञ्चालननिर्देशिका जारी गर्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले सम्भाव्यतान्यून परिपूर्ति कोषनिर्माण गरी त्यसको कार्यान्वयनका लागि सार्वजनिकनीजिसाझेदारी केन्द्रको परामर्शमा निर्देशिका जारीगर्नेछ ।

(४) सार्वजनिकनीजि साझेदारी केन्द्रले आयोजनाको तयारी, सम्भाव्यता अध्ययन, उपयुक्तताको लेखाजोखा, खरिद प्रक्रिया, नमुना दस्तावेज लगायत यस सम्बन्धीअन्यआवश्यकविषयमानिर्देशिकातयार गरि जारी गर्ने छ ।

१५. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

(१) सार्वजनिक-नीजि साझेदारीको अवधारणा अनुसार कार्यान्वयन, सञ्चालन तथा हस्तान्तरण गरिने आयोजनाको नियमन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने प्रक्रियाहरूलाई सरल, स्पष्ट र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

(२) सार्वजनिक-नीजि साझेदारी केन्द्रको सहयोगमागाउँपालिकाले सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाआयोजनाको वित्तीयवातावरणको पुनरावलोकन गर्न समय समयमाकार्यदलगठन गरी मूल्याङ्कनगराउन सक्नेछ ।

(३) सम्पूर्ण सार्वजनिक-नीजि साझेदारी आयोजनाहरूको अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी आयोजना कार्यान्वयनइकाइमार्फत्गाउँपालिकामा रहने छ ।

(४) सार्वजनिक-नीजिसाझेदारीको माध्यमबाट सन्चालितआयोजनाको कार्यान्वयनबाटगाउँपालिकामामुलुकमा के कस्ता प्रतिफलहरू प्राप्तभए, यस नीतिको लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू प्राप्तिमा देखिएका समस्याहरूको कसरी समाधान गर्नुपर्ने हो सो समेतकोमूल्याङ्कनगरी वार्षिक रूपमाप्रतिवेदन निर्देशक समितिमार्फत गाउँपालिकालाई प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी सार्वजनिक-निजी साझेदारी केन्द्रको हुनेछ ।

१६. नियमनको व्यवस्था

(१) गाउँपालिकाले क्षेत्रगत रुपमा छुट्टाछुट्टै नियमनकारी निकायको गठन गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकालेनिर्धारण गरेको आवश्यकताकाआधारमा त्यस्तानियमनकारी निकायको भूमिका, अधिकार र जिम्मेवारी फरक-फरक हुन सक्नेछ ।

(३) नियमक निकायहरूबाट सार्वजनिक-नीजि साझेदारीकाआयोजनाको नियमनहुनेछ ।

(४) नियमननिकायनभएको अवस्थामातत्कालकायम रहेको सुशासन तथा नियमनब्यवस्थालागु हुनेछ । नियमननिष्पक्ष, स्वतन्त्र, पारदर्शी र जवाफदेहीताकोआधारमा हुनेछ ।

१७. जोखिम

यो नीति कार्यान्वयनगर्दा मुख्यतःगाउँपालिकालेनिम्नप्रकृतिका जोखिमहरूको सामना गर्नुपर्ने हुन सक्छः-

(१) आयोजनाहरूको पर्याप्त तयारी विना नै कार्यान्वयनमालगिएमाआयोजनाहरू सफलहुननसक्ने तथा आयोजनाहरूले धेरै विवादहरूसामना गर्नपर्ने हुन सक्छ ।

(२) आयोजनाहरूको लागि जग्गा अधिग्रहण तथा पुनर्स्थापनाको ब्यवस्था जटिल हुनगई आयोजनाहरूको कार्यान्वयनमा ढिलाइ हुने तथा नीजि क्षेत्रलाई क्षतिपूर्ति दिनु पर्ने हुन सक्छ ।

(३) आयोजनाहरूको कार्यान्वयनकाक्रममा गुणस्तर, लागत, सञ्चालन, हस्तान्तरण तथा अनुमान गर्न नसकिने जोखिम सम्बन्धीविवाद समाधान गर्ने सयन्त्रको पर्याप्त ब्यवस्थाआयोजना सम्झौतामा कानुन सम्मततरिकाले समावेश नभएमाआयोजनाहरू अधुरा रहने, ठूलो क्षतिपूर्ति व्यहोर्नुपर्ने एवम्हस्तान्तरण नै हुननसक्ने सम्मकोअवस्थाआइपर्न सक्छ ।

१८. आयोजना हस्तान्तरण

(१) आयोजना सम्झौताको अवधि समाप्त भएपछि नीजिनिकायले आयोजनाको भौतिक संरचना र सम्पत्तिचालु अवस्थामाआयोजना कार्यान्वयननिकायलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हस्तान्तरण गर्ने मितिले एक वर्ष अगाडिदेखि आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायको सुपरीवेक्षणमा सम्झौतामाउल्लेख भएबमोजिमआवश्यक मर्मत संभार गरी हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ र सो प्रयोजनको लागि आयोजना कार्यान्वयननिकायले प्रतिनिधिहरूखटाई पठाउनु पर्नेछ ।

१९. खारेजी तथा बचाउ

(१) "सार्वजनिकपूर्वाधार संरचनानिर्माण, संचालन तथा हस्तान्तरण सम्बन्धीनीति, २०५७" खारेज गरिएको छ ।

(२) उपदफा(१) मा उल्लिखित नीति बमोजिम भए गरेका सम्पूर्ण काम कार्यवाही यसै नीति बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

आज्ञाले

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

लक्ष्मण प्रसाद भट्टराई